

DOMOLJUB

Glasiilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Za prost izvoz živine.

Minister Pucelj predlagal samo znižanje.

Poslanec Ljudske stranke dr. Hohnjec je poslal na finančnega ministra dr. Kumandija sledečo zahtevo slovenskih kmetov:

Nad slovenske kraje je prišla velika nesreča: suša. Že nad mesec dni ni skoro nobenega dežja; vse se suši, ne samo travniki, ampak tudi rastline (pridelki) na polju. Ljudstvo obupuje. Ne bo živeža ne za ljudi, ne za živino. Dohodkov ne bo imelo ljudstvo, ki živi v gorej omenjenem teritoriju, prav nobenih. Živino, edini vir dohodkov za leto 1921/22, mora ljudstvo prodati po skrajno nizki ceni, ker ni krme. Že sedaj v sredi poletja se vrši na tisoče zasilnih zakolov živine, ker ni živeža za živino. Ljudstvo na deželi je že skoraj popolnoma brez denarnih sredstev. Gmotni položaj našega ljudstva se slabša do dne do dne, čim bolj pada cena živini in čim manjša je možnost prodati živino. Ta možnost se bo povečala in razširila, če bo porastel izvoz živine. To pa se v sedanjih razmerah vsled konkurence drugih držav ne more zgoditi, ako se izvozna carina za živino popolnoma ne opusti.

Ob prilikah gospodarske katastrofe je tudi že od nekdaj bilo običajno, da se v kmetijskih občinah ustavi iztirjevanje davka ter da se odpišejo davki. Kot narodni poslanik slovenskih krajev se obračam do Vas, g. finančni minister, z vprašanjem:

1. Ali hočete dovoliti neomejen in carine popolnoma prost izvoz vseh vrst živine v živem in zaklanem stanju?

2. Ali ste voljni z ozirom na skrajno kritičen in mučen položaj našega ljudstva nemudoma odrediti, da davčne oblasti in davčni uradi takoj ustavijo iztirjevanje davkov ter da se odpišejo davki?

Obenem je na ministra za poljedelstvo poslal zahtevo, da se prepove izvoz krmil in razdele odvišna krmila najbolj potrebnim živinorejcem v naših krajih. Istotako sta posredovala za prost izvoz živine poslanca Kranjc in Nemanic.

Kakor »Kmetijski list« poroča, je ministrski svet takoj obravnaval o teh zahtevah slovenskih kmetov in da je minister Pucelj predlagal samo znižanje carine. Namesto da bi se slovenski poljedelski mini-

ster toplo zavzel za popolnoma prost izvoz živine v tem za kmeta tako usodepolnem času, pa predlaga samo znižanje. Ali zastopa poljedelski minister mesar Pucelj kmete ali mesarje?

Zopet 15 milijard.

Pred par meseci je dobila država od bank na posodo 2 milijardi kron in sicer so ji posodili Hrvati 1060 milijonov, Slovenci 400 milijonov, Srbi 340 milijonov in Vojvodinci 200 milijonov kron. Sedaj pa išče vlada zopet posojila in sicer kar — 15 milijard kron (15.000.000.000). Vlada pravi, da potrebuje te vsote za gradnjo železnice, ki bo vezala Belgrad z jadranskim morjem, za odplačilo dolgov pri Narodni banki (kritje bankovcev) in starih državnih dolgov, o katerih niti vlada nima pojma, koliko jih je. Ker pa je ugled države zaradi liberalno-samostojne politike pri vseh državah tako padel, nam nobena država neče na kredit nič posoditi, kakor je to sicer povsod običaj, temveč mora naša država zastaviti dohodke, ki jih ima iz svojih podjetij in še to posojilo se bo dobilo le proti najvišjim obrestmi.

Tako bo država zastavila svoje železnice in monopol, ki največ dohodkov prinaša. Kaj se pravi to? Da bodo z našimi železnicami in tobačnimi izdelki in drugim monopolnim blagom gospodarili in delali Francozi, Amerikanci, Nizozemci, in Bog ve, kdo vse, le Jugoslovani ne. To je približno tako, kot če bi vaški oderuh posodil kmetu denar, a zato mu mora izročiti v zastavo vso živino, s katero bo gospodaril oderuh in delal dobičke z njo. Kako more potem tak kmet živeti, je lahko vprašanje. Mi pridemo na ta način v popolno gospodarsko sužnost tujih narodov, ki nas bodo odirali in ožemali še bolj kot nas domači verižniki.

Najbolj žalostno pa je to, da ni nikogar, ki bi nadziral, če se bo izposojeni denar res koristno rabil. Vladne stranke ne puste nikogar blizu, da bi gledal v njihove račune. Seveda, če se vodijo računi tako, da podarijo 1200 milijonov turškim veleposestnikom in se še vse druge vladne stranke debele na državne stroške, potem je umljivo, da ne dopuste nobenega vpogleda v računске knjige.

Ker bodo vsi stroški in obresti od 17 milijardnega posojila znašali na leto dobro milijardo kron, potem pride na vsako petčlansko družino vsako leto okrog 500 kron novega davka.

Ugotavljamo, da so za to posojilo glasovali tudi samostojneži, ki vedno trdijo, da minister Pucelj še ni podpisal nobene postave za nov davek.

»Kmetijski list« seveda vztrajno molči o teh »velikih uspehih« samostojnih poslancev.

KATOLIŠKI SHOD ZA RIBNIŠKO DEKANIJU SE VRŠI DNE 3. IN 4. SEPTEMBRA V RIBNICI.

KATOLIŠKI SHOD ZA KAMNIŠKO IN MORAVŠKO DEKANIJU SE BO VRŠIL 21. AVGUSTA V DOMŽALAH. NATANČNEJŠI SPRED SE BO ŠE OBJAVIL.

KATOLIŠKI SHOD ZA RADOVLJIŠKO, KRANJSKO IN LOŠKO DEKANIJU SE VRŠI 3. IN 4. SEPTEMBRA NA BREZJAH. NATANČNI SPRED SE KASNEJE OBJAVI. ZAVEDNI KATOLIŠKI GORENJCICE SE ZA SHOD ŽE SEDAJ OPOZARJATE!

Občinski računi in sejni zapisniki.

1. Kdaj so občinski predstojniki v zamudi s položitvijo računov in zamudi s plačilom na podlagi pravomočne razsodbe?

2. Kdaj smejo zahtevati občani prepise letnih računov, proračunov in sejnih zapisnikov.

Na ta vprašanja hočem odgovoriti kolikor mogoče kratko. Treba je, da se v teh točkah občinskega gospodarstva pouči širša javnost, predvsem pa novoizvoljeni občinski zastopniki, župani, svetovalci in odborniki.

K prvemu vprašanju me je napotilo pri zadnjih občinskih volitvah večkrat — hote ali nehoti? — napačno tolmačenje še vedno veljavnih predpisov občinskega reda in

na njegovi podlagi izrečenih razzsodb du-najškega upravnega sodišča.

Odgovor na prvo vprašanje se glasi: S tem, da je župan postopal tako, kakor do-loča § 66 občinskega reda glede letnih ra-čunov, je zadostil postavni dolžnosti, pa naj mu je potem občinski odbor odobril račune ali ne.

V konkretnem slučaju se glasi razzsod-ba upravnega sodišča z dne 11. maja 1904, št. 4976, Budw. 2033 A: župan zadosti svoji dolžnosti iglede predložitve računa formalno s tem, da predloži račun občinskemu od-boru.

Zgodilo se je, da občinski odbor ni pri-znal županu (bivšemu županu) kakega iz-datka, ali pa da ta ni plačal ali povrnil kakega zahtevanega zneska, pa se dotičnemu ni priznala pasivna volilna pravica po § 6, točka 3 in 4 obč. volilnega reda, — češ, da je izključen od nje, ker je v zamudi s pla-čilom; zato ni mogel biti voljen.

Ali je bilo to p o s t a v n o opravičeno? Ne: niti v prvem niti v drugem slučaju. V prvem slučaju, če je predložil račune občin-skemu odboru, je s tem povsem izpolnil svojo dolžnost, pa bodisi da so bili računi pomanjkljivi. V drugem slučaju more biti p r a v o m o č n a razzsodba, ki nalaga županu (tudi bivšemu) dolžnost plačila, — l e razzsodba rednega sodišča ali sodna poravnava, nikdar pa kak sklep občinskega odbora ali morebitna odločba kakega administrativnega (upravnega) obla-stva, četudi ima to oblastvo nadzorstveno pravico nad občinami.

Tudi glede tega je več razzsodb uprav-nega sodišča, od katerih navajam razzsodbo z dne 3. aprila 1880, št. 588, B 741, ki pravi: Končna razzsodba o tem, mora li župan in v kaki meri občini povrniti škodo iz nemar-nega poslovanja, spada v pristojnost redne-ga sodnika.

Če se je torej v takih slučajih odrekala pravica kandidirati in biti izvoljenim preje omenjenim osebam, je to z ozirom na razzsodbo upravnega sodišča nasilno tolma-čenje volilnega reda z namenom, podpreti položaj gotovih strank — in če se ne mo-timo — z nekotikimi uspehi.

Nič lažjega ni, nego n. pr. izpodbijati kak izdatek, zahtevati povračilo od župana, med tem pa ga spraviti ob pasivno volivno pravico, ne da bi bila o upravičenosti ter-jatve izrečena končna razzsodba na edino pristojnem mestu.

A dovolj o tem.

Na vprašanje pod točko 2. veljaj to-le: Določilo, da se morajo vsakemu občanu, ako to zahteva, izročiti na njegove stroške prepisi proračunov in letnih računov, — ima zadnji odstavek § 66 obč. reda, ki go-voři o postopanju pri reševanju obeh, zla-sti iglede najvažnejšega pogoja: pravilne razpoložitve.

Da je zahteva po izročitvi prepisov v najtesnejši zvezi z razpoložitvijo je jasno, kakor tudi, da je zakonodajalec hotel do-ločiti le v skupni zvezi v istem paragrafu, da je mogoče zahtevati p r e p i s e l e t e k o m 14 dnevne dobe, ko so računi in proračuni razpoloženi na vpo-gled. Dokaz temu je vrh tega še veznica »tudi« v besedilu navedenega zadnjega odstavka, ki bi jo bil zakonodajalec gotovo

nadomestil s tem, da bi bil ukazal, — se morajo »vselej«, ako to zahteva —. Tega pa zakonodajalec ni storil, ker bi bil sicer dal raznim nagajivcem v roke orožje, da bi prihajali vrstoma 365 krat na leto za-htevat prepise. To pa se je moralo — in se mora preprečiti tudi v prihodnje.

Ravnokotako je že razzsodilo upravno sodišče o tem vprašanju z razzsodbo z dne 16. novembra 1889, št. 3390, Budw. 4958, ki je izreklo: »Pravica do vpogleda v pro-račune in letne račune ne gre občanom vsak čas, marveč le tekom razglašenega najmanj 14 dnevnega roka.« (Tembolj to-rej velja to glede zahteve prepisov. — Op. por.) »Zahtevek p o v p o g l e d u i n p r e p i s u, temelječ na kakem zasebno-prav-nem naslovu (na službenem razmerju ra-čunovodja) se mora uveljaviti civilno-pravdnim potom.« (Tako se more torej ob-čino izven razpoložitvene dobe šele sodnij-sko prisiliti, da izroči prepise računov in proračunov. Ni treba dvomiti, da morajo biti razzsodbe upravnega sodišča veljavne tudi v naši državi.)

Glede prepisov sejnih zapisnikov je moje mnenje to, da pravica zahtevati jih, sicer ni omejena na gotovo dobo, ker se morajo vršiti seje občinskih odborov več-krat — najmanj štirikrat — na leto. Po § 48 obč. reda mora biti sejni zapisnik na vpogled občanom, vendar pa je p o m e n u te zakonite pravice občanom omejen. Saj imajo itak pravico, prisostvovati j a v n i m sejam (ne pa tudi tajnim!) Izpodbijati sklepe (vlagati pritožbe proti njim), ima-jo pravico le tekom 14-dnevne pritožbene dobe, torej tudi zahtevati prepise le v tej dobi. — Nikakega pomena nima torej, za-htevatih jih po preteku te 14-dnevne dobe, izvzemši seveda slučaje utemeljene po-trebe.

V vsakem drugem primeru bi se mo-gla smatrati zahteva po prepisih sejnih za-pisnikov zopet le kot — zlobna nagajivost.

Pokrajinski katoliški shod v Novem mestu

se vrši dne 14. in 15. avgusta z naslednjim sporedom:

V nedeljo dopoldne ob 8. uri sv. maša v šmihelu. Nato v dvorani šmihelskega izobraževalnega društva zborovanje poli-tično gospodarske sekcije. Na sporedu so trije referati. Ob 9. uri pa zboruje v Roko-delskem domu Slomškova zveza. Popoldne po litanijah zborujejo ravnokotam mladinske organizacije in sicer orlovske, izobraževal-na društva in Marijine družbe. Ob 3. uri je zborovanje 3. reda v frančiškanski cerkvi.

Ponedeljek: Točno ob 8. uri se zberejo pri bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji udeleženci vseh župnij. Nato od-hod k kapiteljski cerkvi, kjer bo ob 9. uri sv. maša s cerkvenim govorom. Po cerkve-ni slovesnosti je slavnostno zborovanje, na katerem se bo razpravljalo o šolstvu, mla-dinski organizaciji, tisku in poglobitvi ka-toliške zavesti. Zatem kosilo in kratek od-mor. Ob 2. uri nadaljevanje zborovanja. Po sklepnem govoru pete litanije M. B.; skup-na posvetitev S. J. in zahvalna pesem.

Iz št. Janža vozi poseben vlak, ki od-

haja ob 6. uri zjutraj. Vožnja bo polovična. Vse župne urade trebanjske, novomeške in semiške dekanije vljudno prosimo, da ne prirede v ponedeljek nobene posebne cerkvene slavnosti ali pobožnosti — kakor tu-di, da na isti dan opuste patrocije na pod-ružnicah. Vse gg. duhovnike, naše katoli-ške lajike pa prosimo, da razpredejo po žu-pnijah živahno agitacijo, da manifestiramo na najsijajnejši način za katoliško idejo.

Pokrajinski katoliški shod v Stični

za dekanijo Šmarje in Zužemberk 20. in 21. avgusta 1921 se bo vršil po sledečem sporedu:

I. V soboto 20. avgusta od 1/29.—10. zborovanje odsekov v samostanskem pro-storu. 1. Odsek za šolstvo: poročevalec g. Konrad Tekster, soporočevalec g. Janko Polak. 2. Odsek za mladinsko organizacijo: poročevalec g. Janko Pivek, soporočevalec g. Alojzij Zupanc. 3. Odsek za tisk: g. Franc Pešec, soporočevalec g. Josip Solar.

II. V nedeljo 21. avgusta: Ob 1/29. zbi-rališče udeležencev iz vseh župnij na pri-stavi stiškega samostana. Točno ob 9. z godbo na čelu skupni sprevod v samostan-sko župno cerkev v Stični v nastopnem redu:

a) Moški. Zastave, Orli narodne noše, Ma-rijine kongregacije, izobraževalna društva, Kmet-ska zveza, drugi udeleženci.

b) Ženske. Orlice, narodne noše, Marijine kongregacije, razne bratovščine, druge udeležence.

Ob 1/210. sv. maša za dušni in telesni blagor vseh udeležencev, pri kateri pojó združeni cerkveni pevski zbori iz vseh župnij obeh dekanij. Cerkveni govor go-voři g. dr. Janko Arnejc. Po sv. maši otvo-ritev shoda s kratkimi pozdravi g. Josipa Mestnik, posestnika iz Stične, g. Antona Lampret, posestnika z Muljave in g. Jožefa Erjavec, župana iz Drage. Nato glavno zborovanje, na katerem govore gg.: posla-nec Anton Sušnik, predsednik Orlovske zveze svetnik J. Pirc in poslanec Brodar.

Kratek odmor.

Ob 2. pete litanije M. b., posvetitev presv. Srcu Jezusovemu in zahvalna pe-sem. —

Od 3.—5.: Govorniki iz posameznih župnij in organizacij: g. Ignacij Košak, župan iz Zagradca, g. Jakob Muhič, po-sestnik iz Ambrusa, g. Anton Zupanič, posestnik iz Polja. Govori o poglobitvi ka-toliške zavesti. Med govori petje in godba.

Ob 1/26. zaključek shoda s papeško in narodno himno. Udeležba za vsó naše cerkvene in prosvetne organizacije je obvez-na! Vsi župljani obeh dekanij brez razlike vljudno in nujno vabljeni!

Snujmo strojne zadruge.

Kolo časa se neprestano suče. Z njim gre naprej napredek. Z napredkom mo-rajó iti vse panoge gospodarstva, zlasti tudi kmetijstvo.

Niso še tako daleč časi, ko so kmetje delali po načinu, ki ga danes smatramo, da je zastarel in ne spada več v naš čas. Rezanico so si napravljali s koso, ali

kakor se je reklo: »na trugo«; mlatili so s cepci, težko delo, ki se je začelo ob štirih zjutraj in z malimi presledki trajalo v prahu in vročini do osmih ali še dalj zvečer; omlačeno žito so čistili z vevnico itd. Ako danes gledamo na te načine kmetijskega dela, se čudimo, da je kmet tedaj sploh mogel izhajati.

Sicer tudi še danes vidimo semintja te zastarele načine v kmetijstvu, toda to je že redkost, preostanek stare dobe, na katero gledamo s pomilovanjem in s samozavestjo naprednih gospodarjev. Ostali so pa ti zastareli načini ali pri prav majhnih posestvih, ponavadi v samotni, ali po so jih s trmoglavostjo obdržali stari gospodarji, ki se trdovratno upirajo napredku in nočejo priznati strojem večjih sposobnosti, kot jih ima ročni delavec. Velikokrat je temu upiranju vzrok visoka cena, ki jo je treba plačati za stroj. Tak razlog pač bolj razumemo.

Danes vlada veliko pomanjkanje kmetijskih delavcev. Pri obči draginji mora kmet tudi kmetškemu delavcu plačevati sorazmerno zelo visoke plače. Ker je kmetijstvo postalo intenzivno in so se nekatere panoge kmetijstva razširile, druge panoge na novo vpeljale, primanjkuje kmetu časa, zato ga razmere nujno silijo k obdelovanju s stroji.

So nekatere panoge v kmetijstvu, ki brez strojev sploh ne morejo delati. Za pridelovanje masla iz sladke smetane je n. pr. neobhodno potreben posnemalnik. So druge panoge, pri katerih zahteva že malo napredno gospodarstvo uporabo strojev, da se prepreči izguba časa in se dobi pridelek boljše kakovosti. Skoro vsak kmet danes seme za setev očisti na čistilniku (trier). S tem se izogne velikemu delu, ki ga je po navadi zahtevala spomladanska pletev; s tem tudi pride za seme izbrano najlepše zrnje, ki je sposobno dati dober pridelek. Kdor hoče torej danes s pridom gospodariti, kdor hoče štediti čas in izhajati s čim manj posli, prihraniti čim več na delavskih plačah, ta ne more delati brez strojev.

Stroji pa so danes, posebno po vojni, dragi. In čim popolnejši je stroj in čim hitrejši in boljše dela, tem dražji je. Pomen stroja leži ravno v tem, da dela hitro, dobro in nam glede kakovosti dela popolnoma zamenja ročno delo. Vsled visokih cen, katere zahtevajo danes tovarne za stroje, pa malim in srednjim posestnikom ni mogoče nabaviti strojev. Če si že nabavi slamoreznicu, vzemimo zraven še mlatilnico in vitelj, pomeni to za malega in srednjega kmeta veliko obremenitev, na drugi strani pa ti stroji danes za napredno gospodarstvo nikakor ne zadostujejo. Ali naj bo torej mali in srednji kmet prisiljen, da dela brez strojev? Ali naj ravno mali in srednji kmet ne uživa vseh ugodnosti strojev in večjih dohodkov naprednega gospodarstva s stroji, dasi itak že težko izhaja?

Vsaka bolezen ima svoje zdravilo in v vsaki sili se najde svoja pomoč. Za male in srednje kmete je pomoč v težkem položaju, v katerega so prišli vsled zahtev naprednega gospodarstva, strojna zadruga. Ako je treba moderne mlatilnice, da sama reta in čisti žito, stopi skupaj 30 do 50 posestnikov in osnujejo

stronjo zadrugo. Zadruga lahko potem z vplačanim deleži članov in pa še s krediti, katere lahko dobi na jamstvo članov, nabavi ne samo moderno mlatilnico in slamoreznicu, ampak tudi še druge stroje, kakor jih zahteva napredno kmetijstvo. Taka zadruga si lahko omisli tudi motor, s pomočjo katerega se dela veliko hitreje in varneje kakor z živinskim pogonom in vitijem.

Pomisliti je tudi treba, da stroj, ki si ga napravi posameznik, leži skoro celo leto brez dela, da n. pr. mlatilnica pri posameznem kmetu dela le 2 do 3 dni v letu, da se vsled tega stroj za posameznika ne rentira. Na drugi strani pa stroj popolnoma lahko zmaguje delo vseh članov zadruge, ako njih število ni previsoko. V splošnem se lahko reče, da naj bi imela vsaka vas, najmanj pa vsaka fara, oziroma vsaka občina svojo strojno zadrugo. Poleg moderne mlatilnice in slamoreznice naj bi imele strojne zadruge tudi čistilnice za žito (trierje) in cirkularne žage za rezanje drv. Kjer ni mlekarke zadruge z modernimi mlekarskimi napravami, naj bi imela strojna zadruga tudi najpotrebnejše mlekarke stroje, zlasti posnemalnik in pinjo. Za izboljšanje naših travnikov bi morale zadruge imeti travniške brane in travniške valarje. Kjer so ravnine in se pečajo pretežno s poljedelstvom, so potrebne sejalke, modernejši plugi, mogoče s traktorjem, in stroji za žetev žita. Kjer so večji travniki, mora zadruga imeti tudi kosilke in stroj za obračanje in grabljenje sena. Kjer je dosti sadja in si kmetje izdelujejo sadni mošt, in pa v vinskih krajih, mora zadruga imeti stiskalnice za sadje oziroma grozdje.

Izključeno je, da bi si posameznik mogel nabaviti več kot enega ali dva iz vseh navedenih strojev, ako nima velikega posestva. Jasno pa je tudi, da so navedeni stroji pri današnjem pomanjkanju delavcev potrebni tudi za male kmete. Mali kmetje pa si jih morejo nabaviti le skupno, le ako si ustanovijo svojo strojno zadrugo.

(Konec prihodnjic.)

Sokolsko divjaštvo.

Kar Sokoli uganjajo, presega že vse meje. Te dni so se v Splitu (Dalmacija) sesli katoliški dijaki, da se tam posvetujejo o lastni verski poglobitvi ter o izobraževalnem delu med ljudstvom. Človek, ki ima le trohico olike in dostojnosti v sebi, tujce — če ne pozdravi — vsaj pri miru pusti. Toda o kakšni olike in dostojnosti liberalci in Sokoli niti pojma nimajo. Svobodomiselnih »Novi list« je pozdravil katoliške dijake s sledečim preklinjanjem: »Bodi prokletu, črno seme! Bodite prokleti, verni slugi in janičarji sovražnikov našega naroda! Bodite prokleti — izrodki in poturice! Bodite prokleti črni in dvoglavi orli!«

Gruče Sokolov so se zbirale po cestah — oboroženi so bili z revolverji in batinami, ter napadali udeležnike dijaškega sestanka. Metali so nanje kamenje ter jih do dvajset ranili. Šele ko se je zbrala proti njim večja četa katoliških dijakov, jim je upadel pogum in so se poskrili.

Čujemo, da namerava dr. Žerjav tudi v Ljubljani ustanoviti take pretepaške sokolske bande, ki bodo napadale mirne ljudi. Zato že danes pozivljemo vse pošteno misleče mladeniče, da se pripravijo na krepak odpor, če bo državno varstvo odpovedalo, kot se je to zgodilo v Splitu. Slovenskim fašistom bomo prevroču kri kmalu ohladili.

Vprašanje podeželskih gostiln.

Menda ne bo odveč, ako spregovorimo v »Domoljubu« tudi o tem vprašanju par stvarnih besedi. Saj sega gostilniško vprašanje globoko v naše javno in zasebno življenje.

Beseda »gostilna« prihaja iz latinskega »hostis«, kar pomenja prvotno — tujec. Tujec, ki potuje po deželi, potrebuje pokrepčila: zdrave jedi in pijače ter ležišča, kamor položi svoje trudne ude. Zato nahajamo v prejšnjih stoletjih gostilne večinoma ob glavnih prometnih cestah, po katerih se je vršila izmenjava obrtnih izdelkov, po katerih so hodili peš ali na vozeih najrazličnejši trgovci in drugi tujci. Šele tekom časa se je gostilniško omrežje zgoščilo tako hudo, da je danes težko najti majhno vas, v kateri bi ne bilo vsaj ene gostilne, če jih že več ni. Tako se je zgodilo, da je zašla današnja gostilna na stran pot od svojega prvotnega namena.

Svoje dni so bile gostilne za potrebo: jasno je namreč, da je bil promet po cesti zlasti v dobi ko še ni bilo železnic tako razvit, da so že iz tega ozira morale obstajati več ali manj goste posejane gostilne po deželi, ki so nudile potujočemu človeku okrepčila v jedi in pijači ter v več ali manj udobnem prenočišču.

Današnje gostilne niso v ničemer več podobne svojim predbodnicam. Želje po zabogatenju, skomine za profitom so spravile današnje krčme v tak položaj, da je dalje nevzdržen, ker nasprotuje koristim posameznikov in celokupne človeške družbe. Današnji gostilničar gre v prvi vrsti za — profitom. Čimprej in čimlažje pride do velikega dobička, tem boljša se mu zdi gostilna. Zato naletiš po mnogih naših podeželskih gostilnah na gramofone in avtomate, vsako nedeljo hrešči iz nje harmonika. Zakaj? Ali za okrepčilo? Ne! Zato, da vabi v svoje prostore mladino, ki rada poskoči in pozablja, da s tem lahkomisljeno zapravlja čas, denar in zdravje. Avtomat, gramofon, harmonika in na vse načine nafrizirana natakarcica pa so eno samo veliko sredstvo: pomagati gostilničarju čimprej do čimvečjega profita, da bo tem lažje živel brez dela. Ali se gostje pokrepčajo ali ne, to je današnjemu gostilničarju deveta briga.

Gorkih jedil razun ob nedeljah in praznikih ter semanjih dneh v večini kmetijskih gostilnah ni. A tudi če zahtevaš klobas, šunko, sir ali kaj drugega, ti bodo le malokje ustregli. Zakaj? Zato, ker hočejo zaslužiti hitro in kolikor mogoče brez truda! Potrebna bi bila naredba, glasom katere bi bil vsak gostilničar dolžan, postreči gostom s tečnim prigriškom. Ako stopiš v

to ali ono gostilno in naročič četrt vina in ga pokusiš, te pretrese po celem životu. Pijača ima sto okusov, samo po vinu ne diši. In sicer zato, ker prvič gostilničar ne skrbi za snažno posodo in kleti, ker kupuje najslabša cenejša vina in jih prodajajo za prvovrstna in ker tretjič ta ali oni vina celo »krščuje« z vodo, kateri primešava vse-mogoče kemikalije. Tako postopanje ne-le da je krivično in grešno ter mnogokrat go-stovemu zdravju nevarno, marveč je naravnost v nasprotju z namenom gostilne, ki naj bi nudila gostu telesnega pokrepčila, a mu ga celo jemlje iz edinega vzroka, da bi krčmar čimprej prišel do svojega večjega dobička.

Odgovorni vladni činitelji bi se morali v ljudskem interesu kar najbolj zavzeti za czdravljenje gostilniškega vprašanja. Od časa do časa naj bi pošiljali poverjeništvu za socialno skrbstvo v sporazumu s poverjeništvom za trgovino in obrt po deželi strokovnjake, ki naj bi vina kemično preizkušali. Pokvarjena vina naj bi se zaplenila, krčmarji pa kaznovali. Gotovo je namreč, da to zlo ne sme iti dalje naprej. Nekateri gostilničarji, ne vsi, tudi med njimi je precej častnih izjem, so danes pijavke na ljudskem telesu. S slabo in pokvarjeno robo delajo ogromne dobičke. Polje jim obdelajo dekile, hlapci in posli, sami pa politizirajo.

Nihče ne bo tajil, da imamo danes največ pelovico gostilen preveč. V resnici potrebujemo malo število krčem, a tiste naj bodo dobre! Oblast naj bi revidirala vse koncesije za gostilniško obrt, izbrala dobre in poštene, drugim pa naj bi prepovedala nadaljnje obratovanje.

O tem vprašanju bi se dalo temeljiteje razpravljati v obširni knjigi zlasti z ozirom na pozadruženje in podružabljenje gostilen kar so storili že Angleži. Vendar sem se danes doteknil mimogrede le nekaterih točk, morda se ob ugodnejši priliki pomemimo izžerpnce.

Josip Kremen.

Opomba uredništva: Kakor je iz član-ka samega dovolj razvidno, zgornja izvajanja niso naperjena splošno proti gostilničarstvu, temveč le proti zlorabi istega, s čemer se mora vsakdo, ki ima čut za ljudsko zdravje in pametno gospodarstvo, le strinjati: Slab gostilničar — in takih je žal danes po deželi in po mestih dovolj — ne škoduje samo ljudstvu temveč jemlje ugled in veljavo dobrim in skrbnim gostilničarjem. Zato naj bi se v prvi vrsti le-ti potegnili za pametno preosnovo gostilničarske obrti.

Širom domovine.

IZ VELIKIH LAŠČ.

Izredno veseli dan smo imeli meseca junija v naši župniji. Dobili smo namreč k našim podružničnim cerkvam, sedem novih, jeklenih zvonov. Med njimi so najmočnejši v na daleč okoli znani podružni cerkvi Velike Slevce. Pripeljali smo jih slovesno na okrašenih vozovih. Domači gosp. župnik, svetnik J. Ramovš jih je nam blagoslovil. Ljudje so z njimi zelo zadovoljni, ker imajo res lepo ubrane glasove. Zvonove je spravil v zvonik g. Franc Jerman in jim napravil nove jarme, ker so bili stari gujill. Da

smo zvonove tako hitro dobili, smo dolžni se na tem mestu zahvaliti našima res požrtvovalnima ključarjema. Pred vsem pa g. ključarju Antonu Škulj, kateri je imel največ potov in skrbi. Zahvaljujemo se vsem našim rojakom v Ameriki, ki so nam obilo pripomogli s svojimi darovi k zvonovom. Slednjic se zahvaljujemo vsem domačim darovalcem, kjer so z veseljem žrtvovali zneske za nove zvonove. Bog bodi plačnik vsem skupaj.

ZMINEC.

Zavedni volivci iz zminške občine na nogel Dobravski žagar se je pridružil, da bo z Marjančnikom in Malandežem na vsak način komandiral zminško občino. Spravil je z denarjem in lažjo nekaj svojih kimovcev, ki so napredaj, kakor »pupčke na štantuc in jih vpisal na kandidatno listo. Ker pa v vseh 17 vaseh ni mogel dobiti dovolj kandidatov, se je zatekel v Hosto, in s pomočjo znanega Jernača, trgovca s firnežem in suškega preroka Zagarja spravil skupaj s težavo onih 16 ljudi, izmed katerih je več kot dve tretjini samih puštalec in hostarjev in med temi — čujte in strnite — samo dva kmeta — tisti Obršnikov Matovž in stari Vrbanove. Drugi so pa sami Marjančnikovi gostje, ki se jim samostojnost pozna na nosu. To je lepa kompanija samostojnih »kmetov«, na katero je lahko ponosna Smidovka in Tonkova. S takimi laži-kmeti bomo enkrat za vselej pometli. Zato pa vsi zavedni volivci v nedeljo, dne 21. avgusta na volišče v Bodovlje. Nobeden naj ne manjka — se druge pripeljite s seboj, da bomo enkrat naredili konec smradu, ki se razširja iz dobavske žage. Zapomnite si dobro: Naša skrinjica je druga in njen predstavnik je Matevž Pečnik, po dom. Pevenčan iz Bodovlj. Možeje volivci! Vsi na volišče! Naša skrinjica je druga in naša zmagota gotova!

CERKLJE NA GORENJSKEM.

Naš nadeučitelj Lapajne — državotvorni element — skoraj bi smeli reči — eden prvih stebrov naše države — je zadnjič pri sodišču v Kranju, kakor ste brali, dobil dolg nos. On vsikdar, kjer more zabavljati čez avstrijake — nobeden mu ni zadosti vnet državljan. In ravno ta Lapajne je najbolj strastno agitiral po naši občini za vojno posojilo. Vse hiše je oblezel, tudi gornjance ni zgrešil. Da se ne bo kje izgovarjal, mu v spomin pokličemo samo nekatere: Španja v Dvorjah, Kuhar v Gradu. Nace pri sv. Ambrožu. In če bo hotel še kaj več imen izvedeti, jih mu bomo še nasteli. S profesorjem Pirnatom sta sklicala shod za vojno posojilo v šolo, ker njima g. župnik ni hotel dvorane prepustiti — in zato sta dobro udrihala po njem, ker se nič ne briga za vojno posojilo. In zdaj hoče prvačiti v jugoslovanskih državah! Kaj ne — to so značaji?! Če bo država slonela na takih stebrih — se bo kmalu razrušila.

V VEL. POLJANAH PRI RIBNICI

Je umrl 25. t. m. Anton Andolšek, ki je bil dolgo vrsto let župan in vedno pristaš naše kršč. ljudske stranke. Pri zadnjih volitvah ni mogel vsled bolezni več sedelovati, zato je bil tako žalosten vrli mož, in naravnost sram ga je bilo, da je v Poljanah zmagala s par glasovi nasprotna protiljudska stranka liberalcev, samostojnih, socialistov in komunistov — lepa pisana družba! Ali 4 proti 1, to ni nobena častna zmagala! — medtem ko so v sosednih občinah daleč naokrog in skoro po celi Sloveniji zavedni volivci Slov. ljudske stranke z dvotretjinsko večino premagali vse nasprotnike. Naj v miru počiva blagi mož! Tam ne bo več skrbi, težav in zmešnjav tega sveta. Z Bogom in na veselo svidenje!

ŠT. VID PRI STIČNI.

Kot znano bo 21. t. m. v Stični katoliški shod, katerega naj bi se udeležil vsak zaveden katoličan. Ne ostajajmo za drugimi, ampak pojdemo na shod polnoštevilno! Vsak kdor more naj gre. Da bo spored bolj veličasten, je določen sledeči red po katerem odidemo iz Št. Vida po prvi sv. maši: 1. Konjeniki (zbrališče pred mežnarijo); 2. Orli (zbrališče pred kaplanijo); 3. Narodne noše (zbrališče pred župniščem); 4. možje in fantje (zbrališče na trgu); 5. Marijine družbe (zbrališče pri cerkvi); 6. Žene (zbrališče pri cerkvi). V Stični se pridružimo drugim sbranim na stiškem »marofcu«. Shod je katoliški, ne politični, zato vsi katoličani na shod, posebno možje in fantje. Nikdo naj ne ostane doma.

IZ KOTA PRI SEMICU.

Cenjeni gosp. urednik! Bodite tako dobri in sprejmite še en dopis iz naše občine v Vaš list kot popravek dopisa od nas v zadnji številki glede občinskih volitev. V njem je namreč mnogo grbih zaviljanj in nerresnic. Resnica je ta-le: naši nasprotniki so pri prvih občinskih volitvah spoznali, da jim v naši občini ne cveto rožice, pa so se ustrašili in si sedaj pri drugih volitvah, ki so popolnoma brez potrebe, niso upali postaviti svoje liste. Da bi ljudi prevarili, so hoteli ukrasti ime, ki ima pri ljudeh kredit zaradi dela poslancev za koristi ljudstva, ime Slovenske Ljudske Stranke, notri pa postaviti večino po mišljenju nasprotnih ali vsaj nezanesljivih mož. Ko so zavedni naši možje to spoznali, so se temu odločno ustavili. Zato so morali sklicati tisto posvetovanje. Ker je na tem zborovanju nekaj šviga-švaga-mož zletelo iz kandidatne liste ven tudi po odločnem nastopu zavednega pristasa SLS g. Bukovca, p. d. Smileta, je bila seveda zamera velika in je nekdo napisal hinavski dopis v »Domoljub«, katerega Vi, g. urednik, seveda niste mogli presoditi, če je resničen, ker vsevedni niste. Dopisnik skoro gotovo ni med kandidati za odbornike, ker pravi, da so postavili na čelo občine »po večini« trezne možake. Če bi bil on notri, potem bi bili gotovo vsi trezni. Toliko v pojasnilo. Pozdrav vsem čitateljem. — Udeležnik.

IZ NOVEGA MESTA.

Nekateri novomeški prenapetiki se nikakor ne morejo privaditi dejstvu, da je v njihovo sokolsko gnezdo vtihtapila roka Orli. V svetem strahu, da bi jim znali sešasoma zrasti Orli čez glavo, so trudijo v potu svojega obraza, da jim pravotrasno pristrizije peruti. Pa ne bo nič, ne bo nič, vi poslušni otroci Pribičevića! — Eden novomeških trgovcev si je v svoji sokolski navdušenosti celo dovolil opazko, češ: če pridejo prihodnje leto Orli v Novo mesto, jih bomo polili z gnojnic. S takimi pretjajami, ki se jih Orli itak ne bojijo, je dal naši javnosti dovolj jasno spričevalo sokolski slike. — Zdravo!

GROSUPLJE.

V sredo, dne 3. avgusta t. l. je bila v naši cerkvi sv. Mihaela slovesna poroka s sv. mašo. Novi par sta bila g. Andrej Kurent, mizarški mojster v Višnji gori in gđ. Antonija Adamič, doma iz Praprce pri Grosupljem. Oba sta iz uglednih krščanskih družin. Bog jima daj sreče v novem stanu! Poročil ju je ženinov brat g. Al. Kurent, dekan v Leskovcu. — Prevz. naš knezoško so še leta 1918. dovolili — radi oddaljene poti v Šmarjo — da, ako soselka zida farovž, bi nam poslali stalnega duhovnika in ustanovili župnijo. Za njegovo plačo bi g. knezoško še sami skrbeli, samo nekaj streme se mu naj preskrbi. — Cloevk bi mislil, da bi se temu pozivu vsi z veseljem odzvali ter pričeli z delom. Marsikje bi se takemu pozivu z veseljem odzvali, ter bi bil farovž že dograjen. Naši vaščanje in soseska so se pa ustrašili draginje ter čakajo menda boljših časov. To je res, da je draginja, ali če je ena reč draga, je tudi druga ter so tudi ljudje bolj denarni, kakor pa pred vojsko. Posebno nekateri so pravi kapitalisti. Sedaj pride vsako nedeljo kaplan iz Šmarja ter daruje v naši cerkvi sv. mašo. Ljudi je skoro vselej polna cerkev tudi iz drugih fara. Ali to ne more biti vedno, ker potreba župnije je bolj in bolj očitna. — Ljudje božji, vzdramite se! S tlako, darovanjem lesa se tudi nekaj naredi; plača naj se le to, kar je nujno potrebno: zidarji, mizarji, apno, opeka i. dr. Le poguma v sree, v zdručenju je moč! Torej vsi skupaj na delo! — Vaščan.

CERKLJE PRI KRANJU.

Ob priliki podoknice v slavo g. kralj. namestnika Ivana Hribarja se je pojavil zopet lanski Lapajnetov hlapec, znani nočni razgrajč Janša. Po živijoc kleih na g. ministra je kričal po vasi »tublih« in pel »Ajmo mi Sokolovic. Ali res ni mogoče dopovedati takim fantalinom, da se ob takih slovesnostih ne spodobi nečeno razgrajanje? V Cerkljah imamo mir, kadar ni tega razgrajča tukaj; kadar pa pride iz Domžal, pa rogovili, dokler se ne naveliča. To so pač »Sokolovic«. — Garjev pesek se je zopet pojavil v Lapajnetovem pozdravnem govoru na g. kraljevega namestnika. Ljudje se so zgražali nad tako primerom. Če že »Domoljubovec« dopisnika imenuje »psac«, mu ne zamerimo, ker je g. Lapajne večasih tudi lovec, pri g. ministru bi pa to primeru lahko izpustil vsaj iz dostojnosti. — V Počenku smo imeli letos še dva požara. Korošček pod se je zdel Jurčku za ples ob poroki

premajhen, pa mu je ponoči pred poroko pogorel do tal. Ko je postavil novega, ga je moral mladi Korošec brk požegnati s plesom, seveda brez dovoljenja. Zakaj je nekaterim vse dovoljeno? — V soboto 30. julija ponoči je požar uničil vse Krevssove domačije. Sreča, da ni bilo viharja, ker bi sicer vsa vas lahko pogorela. Pri obeh požarih so bili cerkljanski gasilci prvi na mestu, seveda šele potem, ko je domalega že vse pogorelo. V zahvalo in v spomin na tako hitro pomoč so priredili naši gasilci v nedeljo 7. avgusta veselico na Vavkovnem vrtu. Godba, ples in prosta zabava pri pijači, to je bil pa vsopred. Pa bo še kdo trdil, da pri nas nismo izobraženi!

OD KOSTELA.

Za Kostelee so se v zadnjem času pričeli živahni dnevi. Zmeraj kaj novega! Sv. Jakob nam je v Banji loki prinesel živahen shod, na katerem je poročal naš poslanec g. Škulj. Maršalkaj zanimivega nam je podal jedrnat govor, s katerim so bili vsi navzoči močno zadovoljni. Obravnavale so se tudi naše krošnjarske pravice, ki jih ščiti naš poslanec. Sv. Ana je pa pri Fari ustvarila cel dan živahno kramljanje na podlagi zanimivega shoda, ki ga je poslanec Škulj imel na prostem po sv. maši. Dolg govor, a če bi bil še daljši, bi bili vstrajali vsi. Z govorom smo bili vsi zelo zadovoljni, spoznali smo delo poslancev SLS, a tudi grdo početje poslancev Samostojne stranke, ki so jih ob volitvah pri nas precej prestopili, a danes vsi z ogorčenjem obsojajo politiko Samostojne. Brez izjeme vsi navzoči so izrazili Jugoslav. klub zaupanje in zahvalo. Da niso besede poslanca zastoj, kaže tudi to, kar nas vse napolnjuje z velikim veseljem, da so že inženirji tu, ki že merijo tako zaželjeno železnico, ki bo nam rešitev in med delavci in železnico je bil od početka še tudi g. Škulj. Zelimo še kaj takih shodov.

Tedenske novice.

Politične.

p 200 milijonov kupnine? Sarajevski list »Narod« poroča, da so dobili samostojneži od vlade 200 milijonov kron zato, da so glasovali za centralistično ustavo in nas prodali belgrajskim mogotcem. »Kmetijski list« na to grozno očitavanje kar molči. Odločno pozivljemo samostojneže, naj izjavijo, kaj je na tem resnice!

p Radikalno stranko, kakor jo imajo Srbi, snujejo v Sloveniji. Novi stranki se bodo priklopili vsi oni liberalci in narodni socialisti, ki bi se še radi pririli k polnim koritom.

p Vsi komunistični mandati razveljavljeni. Po zakonu državne zaščite bodo vsi komunistični mandati v samoupravnih odborih razveljavljeni. Torej tudi komunistični občinski odborniki. Vršile se bodo za izpraznjene mandate nove občinske in državnozborske volitve. Vladno nasilje gre — kakor se vidi — v neskončnost. Pri prvem zakonu, ki so ga sklenili, je vlada kršila ustavo, katero je sama sprejela.

p Balkanske manire. Upokojeni slovenski in hrvaški častniki so poslali finančnemu ministru pismo, v katerem ga dolže in mu dokazujejo, da jim namenoma noče nakazati nobene pokojnine. 20. januarja t. l. so bili vrženi na cesto in odslej niso prejeli niti vinarja. Oslepelemu majorju Antonu Lukancu plačuje ljubljanski invalidski oddelek na svojo roko in iz usmiljenja 2000 kron na mesec. To so vnebovpijoče razmere: ministri si povišavajo plače na mesečnih 50.000 kron, milijarde gredo za vojno in mornarico, milijoni se trošijo in razsipajo, upokojeni oficirji pa

— ker so slučajno Slovenci in Hrvati — ne dobivajo niti pare, da bi si vsaj kupili vsak dan kos kruha. Gniloba in svobodomiselno človekoljubje, da smrdi do nebal Pa imamo še slovenske in hrvaške ministrel!

p Treba si zapomniti. Bivši demokratski minister, liberalni poslanec dr. Voja Marinkovič je ravnatelj Privredne (gospodarske) banke, minister dr. Vlada Markovič pa ravnatelj Izvozne banke.

p Velik učenjak je neki samostojnež Ažman iz Lesc. V »Kmetijskem listu« trdi — česar si do danes niti najbolj lažnivi liberalci niso znali izmisliti — da je završniško električno centralo ustanovilo desetero gorenjskih občin. V kranjskem deželnem zboru se je vršil velik boj liberalcev in sedanjih samostojnežev proti Završnici, dežela je najela precejšnje posojilo za izvršitev tega načrta, skoro 10 let že gori elektrika na Završnici — danes pa pride leški učenjak in malo da ne pravi, da je elektrarno on sezidal. Po Gorenjskem je vzbudil ta njegov humor precej smeha.

Domače novice.

d Zlato mašo je praznoval v nedeljo 31. julija preč. gospod Anton V e r b a j s, župnik v pok., v zavodu č. sester križark v Mali Loki pri Ihanu.

d Železnica Kočevje—Brod. Poroča se nam: Veliko zanimanje cele Dolenjske je za železnico, ki bi nas vezala z Reko. Pretekamo se, kje naj teče, vsak si želi v bližini železno cesto, ki nas bo vezela z morjem. Kot znano, se dela zlasti na to, da se potegne od Kočevja čez Banja loko, in na Brod-Moravice. Glavna seja odbora in vseh, ki se zanimajo, je bila 17. julija. Veliko korist bo dala železnica zlasti siromašnim okrajem od Kočevja do Delnic. Na označeno sejo je prihitelo mnogo interesentov. Pričakovali smo se posebno poslance vseh strank. Obetali so se trije. A glej, na dan seje je zastopal koristi okraja le poslanec SLS g. Škulj. Dočim je poslanec in minister Pucelj imel čas in avtomobil za veselico v Dolenji vasi, ni pa imel ne bencina ne volje za sejo v Kočevju. Tako je navdušenje mož Samostojne za ljudsko korist.

d Potne legitimacije s fotografijo mora imeti vsakdo, ki potuje po notranjosti države. Oproščeni so le oni kmetje, ki vozijo živila na trg v mesto in jim je treba le legitimacije od občinskih oblasti pa brez fotografije. Te legitimacije so veljavne za dva meseca, ostale za eno leto.

d G. Pesek, ki je bil izvoljen za ljubljanskega župana, ne bo potrjen. Liberalci se namreč hočejo, četudi z najhujšim nasiljem, vzdržati na vladi.

d Velika liberalna ljubezen do kmeta. Mestni magistrat ljubljanski je razglasil, da je še nadalje cena mleku 6 K za liter in da bo strogo kaznovan, kdor bo prekoračil to ceno. Kmet je s sušo za milijone udarjen, in edini dohodek bo, kar mu bo dala živina. Liberalci mu tudi tega ne privoščijo.

d Obsojena »Domovina«. »Domovina« je prinesla 6. II. t. l. ostuden dopis iz Sv. Križa, v katerem je dopisnik dolžil Orla najnesramnejših stvari. Orel je tožil »Domovino« radi žaljenja časti. Ker niso mogli dopisnik in njegovi pomagači ničesar dokazati pred sodiščem, je bila »Domovina«, oziroma njen urednik obsojen na 10 dni zapora in povrnitev vseh stroškov. Če bi dopisnik imel kaj časti v sebi, se ne bi

skrival za hrbet urednikov. Za svoje grehe nosite nesramni obsojeni obrekovalci sami kazen. Zopet en dokaz, koliko so vredni dopisi lažnive »Domovine«. Dotični žaljivi dopis izvira od prijateljev Sokola, ki se na cigansko življenje in popivanje prav dobro razumejo.

d Pismo iz Amerike. Cenjeno uredništvo! Kot zvesta čitateljica hočem opisati kako je tukaj; sicer vem, da pridejo vsake vrste časopisi tja, vendar hočem tudi jaz omeniti, da je tukaj sedaj skrajno slabo. Draginja velika, dela pa nič; industrija popolnoma počiva, sempatam dela kakih 10 ljudi, revščina velika in nekateri tudi stradajo, nimajo tudi stanovanja, ker nimajo s čim plačati ga. Kljub temu, da je tukaj skrajno slabo, pa ljudje kar trumoma drvijo sem. In to radi tega, ker so ljudje premalo poučeni ali pa nič, ker morda ne berejo tega ali onega čtiva. Ljudstvo pač ne pomisli, ko se poda na pot, kaj bo tam, ali bodo imeli srečo, da bodo dobili delo ali ne; glavno jim je, da pridejo čez morje. Kaj žene ljudi z domače zemlje, mi ni znano, vem pa, če bi tam ostali, bi imeli vsaj delo in jelo, tukaj pa tega ne bo in tudi se nič ne zboljšuje, ampak je še z vsakim dnevom slabše. Jaz imam vsake vrste časopise in iz njih je razvidno, da tam ljudem ne primanjkuje dela, torej tudi ne jela. Bolje bi bilo, da bi se ljudstvo bolj zanimalo za domačo zemljo in zavihali naj bi rokave in se poprijeli dela; samo od sebe nič ne bo, kakor takrat, ko je Bog ustvaril zemljo. — Pozdrav vsem! — Marija Sebenik.

d Suša je napravila po polju ogromno škodo. Otave bo le prav malo in zato je že sedaj cena živini močno padla. Krompir je predčasno dozorel in bo seveda droben. Pesa, korenje, zelje itd. se vsled suše ni moglo razvijati. Posledica tega je, da so prasci ponekod padli celo na 50 K komad. Fižol je skoro popolnoma uničen. Tudi ostalim pridelkom razen žitu je suša močno škodovala. Ajdo, repo, zelje in korenje bo pa še rešil dež, ako bo dovolj namočil razsušeno zemljo. Kakor nam poročajo z Goriškega, je tam suša še hujša kot pri nas; tam odpada celo grozdje in sadje. — Pretekli teden je padlo nekoliko dežja, ki pa je le malo pomočil.

d Agrarni nemiri v Bosni. »Selo« poroča, da je v Bosni med kmeti veliko nezadovoljstvo. Oblasti preganjajo s silo kmete z begovskih posestev, toda ti se zopet vračajo na svoje domove. Za božjo voljo, kam naj gredo z rodne grude, mar v Ameriko? Ker kmete ni mogoče drugače pregnati, jim zažigajo strehe nad glavo. — To so »dobrote«, ki so jih samostojneži naklonili bosanskim kmetom!

d Umrl je g. Franc K r e k, župnik na Vranji peči. Rojen je bil l. 1858. N. v m. p. l

d Umrl je v Železnikih na svojem domu črnomaljski kaplan g. Jos. Logar. Naj v miru počiva!

d Bratski odseki, sestre Orlice! V nedeljo dne 21. avgusta se vrši v Trbovljah javna telovadba Trboveljskega okrožja. Bratje in sestre sosednjih okrožij, ali ste že storili svojo dolžnost ter prijavili svojo udeležbo? Če še tega niste storili, storite nemudoma, da ne bo nobenega nerada na dan prireditve. Pripomagajte s svojo udeležbo, da bo prireditve v Trbovljah res nekaj lepega, vzornega. Izkaznice za polovično vožnjo naročite na naslov: »Orlovski odsek« Trbovlje 2.

d Orlovski odsek Loka pri Zidanem mostu priredi dne 15. t. m. na Veliko Gospojnico lepo, redko svečanost za Loko. Tega dne se bo prvič v Loku orlovska misel vsadila v loško zemljo. Zatorej odseki, bratje po mislih, po duhu, pridite v obilnem številu. Sodelujte, ker je treba pomagati. Pošljite telovadce za nastop, ako tega ne, pa vsak odsek vsaj po enega zastopnika. Agitirajte za udeležbo! Spored je zanimiv in prosta zabava ne bo dolgočasna.

d Zagorski Orel priredi v nedeljo, dne 14. avgusta v Podšenturju pri Zagorju celodnevni orlovski tabor. — Spored: dopoldne: 1. pozdrav gostov; 2. ob 10. uri sv. maša; 3. tabor; 4. kosilo. — Popoldne: javna telovadba članov, članic in obojega naraščaja. — Po telovadbi ljudska veselica na telovadišču. Vsi, ki se zanimate za delovanje in napredek naše katoliške mladine, udeležite se v obilnem številu našega tabora. Izkaznice za polovično vožnjo se dobe pri Zagorskem odseku. — Prijavite udeležbo in število kosil.

d Kamniško orlovsko okrožje vabi k javni telovadbi, ki jo priredi na Veliki Šmaren, dne 15. avgusta t. l. na Homeu. — Spored: Ob pol 2. uri sprejem okrožja pred šolo v Homeu. Ob 2. uri litanijske v župni cerkvi. Ob 3. uri javna telovadba. Po telovadbi ljudska veselica s srečolovom, petjem in šaljivo pošto. Pri telovadbi in veselici igra mengeške godba.

d Orlovski tabor priredi šentjernejsko orlovsko okrožje v Sv. Križu pri Kotsanjevici dne 21. avgusta 1921. Ob tej priliki bo tudi blagoslovitev novega krasnega katoliškega doma. Ob 10. uri je sv. maša (cerkveni govor ima g. Martin Kerin), po sv. maši blagoslovitev doma (blagoslovi g. dekan iz Leskova A. Kurent), nato bo tabor pred domom. Popoldne ob 3. uri javna telovadba; nastopijo Orli, Orlice, orlovski naraščaj in gojenke. Svira šentjernejska orlovska godba. Dolenjci, po hitimo na tabor in ogledimo si novi katoliški dom!

d Dobrepoljsko-ribniško orlovsko okrožje priredi 21. avgusta v Vel. Laščah velik orlovski tabor, katerega že naše ljudstvo z veseljem pričakuje. Bratski odseki, storite tudi v svojo dožnost! Pripravite se dobro za največji orlovski nastop v tem delu lepe Dolenjske in prijavite število udeležencev na običajen način velikolaškemu odseku vsaj do 15. avgusta. Izkaznice za polovično vožnjo naročite pri Zvezi ali pa pri odseku. Vabljeni tudi vsi prijatelji krščanske orlovske misli! — Pričetek javne telovadbe ob pol 3. Spored bo lep in zanimiv; prvičrat javno nastopijo tudi Orlice in oba naraščaja. Pri prosti zabavi sodeluje godba in več pevskih zborov. Tudi srečolov bo velik in bogat. Z okrepljenimi bo poskrbljeno v paviljonih. Med javno telovadbo nastopi več govornikov.

d V Starem trgu pri Ložu se vrši dne 28. avgusta celodnevni orlovski tabor. Sosedna društva prosimo, da ta dan ne prirejajo večjih prireditev. Društva, ki bodo prejele prijave pole, prosimo, da te pole takoj izpolneje vrnejo.

d Novomeško katoliško dijaštvo se najiskrenejše zahvaljuje vsem semiškim faranom, ki so ob priliki socialnega tečaja priskočili s hrano ali sploh v kakem oziru na pomoč dijaštvu. — Novomeško katoliško dijaštvo.

d Pevski zbori! 28. avgusta se bo vršila v Kamniku velika prireditev »Pevske zveze« z zborovanjem, sv. mašo, tekmo zborov in koncertov. Sv. maša je ob 9. uri. Nato zborovanje. Ob 3. uri litanijske, ob 4. uri koncert.

d Občni zbor županske zveze se bo vršil v nedeljo, 14. t. m. ob 11. uri dopoldne v knjižnični d Spored dekanjskega shoda dekliških Marijinih družb za dekanijo Vrhnika na Zalostni gori dne 15. avgusta 1921 je izpremenjen. Shod se vrši v sledečem redu: 1. Ob 10. uri v cerkvi govor in sv. maša. 2. Popoldne ob pol dveh dekliški tabor zunaj cerkve: a) petje, b) pozdrav, c) deklamacija, d) govor. 3. V cerkvi pete litanijske Matere božje, zahvalna pesem, blagoslov za Najsvetejšim. — Dekleta naj po možnosti pristopijo k sv. obhajilu na gori. — Povabljeni so tudi sosednje dekliške Marijine družbe izven dekanije. — Dekanjski voditelj.

d Kakor vsako leto, vrši se tudi letos o Velikem Smarnu običajno romanje zagorskih romarjev k Mariji Novi Štifi po stari navadi.

d Na Vel. Šmaren bo v Lurdu pri St. Jerneju romarski shod ob 11. uri s sv. mašo in govorom.

d Romarski shodi na Krki na Dolenjskem. Shodi so zdaj vselej po Vel. Smarnu, prve tri nedelje po vrsti: prvo nedeljo nemški Kočevarji, drugo Gorenjci, tretjo Dolenjci iz okolice. Iz Ljubljane se pride peš v 7 urah, z vlakom grede romarji na

vadno ob tričetrt na eno iz Ljubljane do Stične, odkoder je poldrugo uro peš do Krke, ravno toliko imajo tudi kočevarji s postaje Dobrepolje. Tudi v nedeljo zjutraj s polsedmim vlakom iz Ljubljane bi v naglici še opravil božjo pot. Nazaj pride vlak v Ljubljano ob dveh popoldne in ob osmih zvečer. Kdor utegne, naj pride rajši na delavnik v teh 14 dneh med romarskimi shodi.

d Požar. V Naklem je v petek dopoldne požar vpepelil gospodarsko poslopje Franceta Černilec v vrednosti 120.000 K. Zaradi suše in pomanjkanja vode je bila vsa vas v smrtni nevarnosti. Že je ogenj oblizoval sosednje strehe, ljudje so jokali in trepetali od groze, toda naporu vrlih gasilcev se je posrečilo, da so razdivjanemu ognju pot zastavili. Kako je ogenj nastal, se še ne ve; sodijo pa, da so zažgali otroci. Torej starši, bodite strogi in ne pustite smrkavim otrokom kaditi! Ker je to letos v Naklem že drugi požar (na Novega leta dan je gorelo pri Antonu Škofic), je gotovo skrajni čas, da se vodovod zanesljivo popravi. Saj veste, v tretje gre rado.

d O velikem požaru, ki je upepelil vas Slepšek pri Mokronogu, smo prejeli naslednje poročilo: Strašen požar je v ponedeljek dne 1. t. m. upepelil četrte ure od Mokronoga oddaljeno vas Slepšek in napravil nadmilijonsko škodo. Goreti je pričelo ob 10. uri in sicer pri hlevu posestnika Antona Znidaršiča. Zažgali so zopet otroci, ki so steknili nekje premalo zavarovane žveplenke. V trenutku je bilo vse gospodarsko poslopje v ognju, kateri se je širil od poslopja do poslopja. Nekako četrte ure potem ko je pričelo goreti, je prihitela na kraj nesreče mokronoška požarna bramba. Tada je bila že vsa vas v plamenu. Tej požarni brambi, kateri sta prišli požrtvovalno na pomoč požarni brambi iz St. Ruperta in Mirne, se je posrečilo po silnem naporu ogenj omejiti in rešiti spodnji del vasi. Razume, da so poleg gasilcev skušale nesrečne žrtve z nadčloveškim naporom rešiti vsaj malenkosti — vendar je bil ves trud mladane brezuspešen in se je več revežev pri tem nevarno opeklo in pobilo. Od desetih gospodarjev so stale trem močno poškodovane hiše, pravzaprav le še ogrodje hiš, dočim so vsem desetim zgorela vsa ostala poslopja (21) do tal z vsemi pritlikinami. Nepopisna je stiska teh revežev; pomisliti treba, da so ravno spravili svoj edini letošnji pridelek pod streho. Kajti razum žita in skoro odmerjenega sena nimamo v našem kraju letos pričakovati skoro nobenega dohodka več iz zemlje. Nesrečneži nimajo, da bi se najedli zdaj ob žetvi, ko se kmetu dolgo leto pričinja. Kaj pa še bo? Kako naj stavijo svoje domove pri tej strašni draginji, če ne bo priskočila požrtvovalnost darežljivih src z izdatnimi prispevki na pomoč. Dobrodošel bo vsak dar, bodisi v denarju bodisi v naturalijah. Darovi, katerih nesrečni pogoreleci težko pričakujejo, naj se blagovolijo nakazati pomožnemu odboru v Mokronogu ali županstvu istotam.

d Za pogorelece v Slepšku. Poslanec Sušnik je vložil na ministrstvo za socialno politiko, notranjih zadev in za kmetijstvo prošnjo za hitro in izdatno pomoč pogorelcem v Slepšku.

d Trije utopljeni. 26. julija je utonil v Krki v Novem mestu 26 letni delavec Ivan Spiler iz Murske Sobote. Razgret je skočil v mrzlo Krko, vsled česar ga je zadel kap in je našel smrt v hladnih valovih. — 27. julija pa se je v Temenici pri Trebnjem kopal 42 letna Franciška Jerič. Prijel jo je krč in ker ni bilo v bližini nikogar, ki bi ji pomagal, je utonila. — 9 letni France Červan iz Strelcev se je 29. julija kopal v družbi svoje matere in dveh sester v Krki. Zašel pa je predaleč in je izginil v valovih. Na obupni klic matere je prihitel nek moški, ki pa je izvlekel že mrtvega na suho iz zavratne reke.

d Utonila je v Savi pri kópanju gospa Olga Rant iz Dev. Mar. v Polju.

d Napad s nožem. S Kovorja se nam poroča, da ni Jožef Pretnar napadel Janeza Valjavca z nožem, pač pa je bilo obratno res. Janez Valjavec je z besedo napadel hčer Jožeta Pretnarja in ko je le-ta proti temu energično protestiral, ga je Janez Valjavec z nožem napadel.

d Ustreljen medved. Poroča se nam: Poestnik in lovec Ivan Turšič iz Kozejeka št. 2 je ustrelil lepega medveda-mrharija! Hvala mu, da nas je rešil tega pritepenega tatu ki nam je pobral veliko drobnice!

— Izjava. Pred 2 letoma sem kupil veleposestvo Mala vas pri Dobrnju. Moj rajni brat Lovro Lah, tedaj župnik v Sv. Križu pri Litiji, je bil pri kupčiji navzoč, a prispeval pa ni k nakupu niti vinarja, ker kot duhovnik ni ničesar imel. Pred pričami je dejal sam: »Rad bi kaj pomagal svojemu bratu pri tem nakupu, a nimam. Imel sem iz mirnih časov nekaj prihranjenega, pa mi je požrlo vojno posojilo.« — To izjavo podam v upoštevanje onim, ki ali nevede ali pa iz zlobe drugače govore. — Mala vas, dne 8. avgusta 1921. Mihael Lah, veleposestnik.

d Amerikanska. V Ameriki je po novi postavi prepovedano prodajati in piti alkoholne pijače. Nekoč pripeljejo pred mladega sodnika trgovca, ki je na skrivaj prodajal vino. Sodnik ni imel še nobenega takega slučaja v svoji praksi. Kako naj obsodi kršilca postave, koliko dni, tednov ali mesecev naj mu da. V svoji veliki zadregi je telefoniral svojemu starejšemu tovarišu-sodniku: — Pred seboj imam — človeka, ki prodaja vino. Koliko naj mu dam? Kmalo bi omedlel, ko mu je tovariš odgovoril: — Ne več kot dva dolarja za kvart (amerikanska mera). Kupi šest kvartov tudi zame.

d »Junakinja iz Stajrac« se bo dobila kot knjiga, kakor hitro izide.

d M. Z.: Naj prosí mož-vojak pri svoji komandi.

d Vrtec in Angelček. Izšla je št. 7/8. Starši, ki hočejo res razveseliti otroke, naj posežejo po teh listih. Dobe se še vse letošnje številke. Otroci naj tudi med počitnicami dobe primernega beriva, da ne pozabijo branja in si oblaže sree. Vrtec z Angelčkom stane 26 K za vse leto. Angelček sam 10 kron. Naroča se pod naslovom: Uprava Vrta, Ljubljana, Sv. Petra cesta 80. Plača se po položnici.

Parni kotel. Ing. Gvidon Gulič, Jugoslovanska knjigarna je pričela z izdajanjem »Znanstvene knjižnice« in prvi vzevek obravnava prednost iz tehniškega sveta. Pričujoča knjižica obravnava na jedrnat način parne kotle. Pisatelju se je posrečilo opisati na omejenem prostoru najznačilnejše sisteme njegove bistvene lastnosti in njegovo najprimernejšo uporabo. V nadaljnih odstavkih se seznanimo s posameznimi sestavnimi deli parnega kotla, s potrebno pripravo in opremo take naprave.

Najbolj bodo vstregli odstavki, ki govorijo o obratovanju, snaženju parnih kotlov, o poškodbah in o eksplozijah, kako se preprečijo oziroma kaka popravila so možna. Tu je obravnava res vse, kar je treba vedeti pri praktičnem obratovanju. Za tem so navedena revizijska pravila, predpisi za kurjače in njihovi prestopki. Kakor je razvidno iz vsega, je knjižica mnogostranska in posebno temeljita za onega, ki ima neposredno za opraviti s parnim kotlom in naj si je to kurjač, delovodja ali gospodar.

Zunanja oprema knjižice je lična, format priporočen. Večan izvod velja 40 kron in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Knjigo moremo prav toplo priporočati.

Jetika je najbolj razširjena ljudska bolezen. Vsak olikan človek mora vedeti vsaj vse najvažnejše o jetiki, posebno javni nameščenci, učitelji, duhovniki i. t. d. Slovenski špe-

ijalist za pljučne bolezni dr. Pečnik nam podaja v svoji knjigi »Jetika« kratko jedrnato sliko o jetiki, kako nastane in kako se dan-danes zdravi. Vsebinska knjige je bogata kljub temu da ima le 48 strani, vsakdo bo našel mnogo podučnega v nji v prvi vrsti seveda jetičniki. Knjiga je izšla v založbi knjigarne Goričar-Leskovšek v Celju, dobi se pa tudi v vseh drugih knjigarnah v Jugoslaviji. Cena izvodu je 8 kron s poštnino 8.80 kron. Denar se pošlje naprej.

pr »Srečni lovec«. Koračnica, zložil za klavir, enoglasno petje in vijolino Ivan Rozman. Cena 32 kron. Dobiva se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani in v drugih knjigarnah v Sloveniji. — Ta skladba, prva jugoslovanska lovska koračnica, bo v mnogih glasbenih krogih zbudila precej zanimanja, še posebno pri lovcih, katerim je v prvi vrsti namenjena. Dosedaj nismo imeli za lovski šport nobene primerne pesmi, kakor n. pr. drugi narodi. Zato upravičeno upamo, da se bo ta skladba kmalu zelo udomačila.

g Goveja živina v Slavoniji je vsled pomanjkanja krme suha ter je zato nesposobna za izvoz. Cene goveji živini so vsled tega znatno padle.

DAVKI.

g Dohodninski davek. Ministrski svet je podpisal zakon za dvanajstine (mesečni proračun), kjer je rečeno: Davčna dolžnost, plačevati dohodnino, obsega osebe, katerih letni dohodek presega 4800 kron. Izjemoma se za leto 1921. ne odmerja dohodnina od dohodka izpod 10.000 kron.

g Zanimive številke. V mesecu juniju t. l. je dobila naša država na užitnini (trošarini): V Srbiji in Črni gori 2 milijona, 415 tisoč, 663 din.; v Sloveniji 2 milijona, 318 tisoč, 962 dinarjev; v Hrvaški in Slavoniji 5 milijonov, 661 tisoč, 894 dinarjev; v Vojvodini 6 milijonov, 504 tisoč, 927 dinarjev itd. Pač zanimive številke!

g Davčne komisije. Začasni zakon o proračunskih dvanajstinah z dne 27. junija 1921, »Službene Novine« št. 154, ustreza že ponovno izraženi želji davčnih zavezancev, da se vzpostavijo cenilne komisije za dohodnino in priredbene komisije za pridobnino. Da se pospeši volivno postopanje, so dosednji predpisi, ki so bili proračunjeni za povsem druge razmere, kolikor mogoče poenostavljeni. Najvažnejši sta dve izpremembi: 1. Da se uvede ustna volitev namesto pismene, 2. da se v dohodninske komisije ne voli več po volivnih razredih, marveč v eni sami skupini. Volivci se bodo opozorili na volitve, volivni dan, način in kraj volitev v Uradnem listu in po javnih razglasilih po občinah. Posebne poverilnice in glasovnice se ne bodo razpošiljale. Volitve se bodo pa vršile na nedeljo in na sedežu vsakega davčnega urada in ne kakor do sedaj le na sedežu davčnih oblastev. Ako bi se volitev ne udeležili vsaj trije volivci, preide pravica izbrati polovico dohodninske komisije na poverjeništvu za notranje zadeve in pri pridobninskih komisijah na trgovsko in obrtniško zbornico. Volitev v dohodninske komisije se bo na podstavi teh določil izvršila takoj, čim sestavijo davčna oblastva volivne imenike in poteče reklamacijski rok, tako da bodo priredile dohodnino za l. 1921 in prejšnja leta, v kolikor še ni odmerjena, zopet cenilne komisije.

PROMET.

g Popravljenе vagone so nam poslali te dni iz Budimpešte, in sicer 12 lokomotiv in večje število vagonov.

g Promet v Češkoslovaški. Češkoslovaški parlament je dovolil železniskemu ministrstvu kredit v znesku 540 češkoslov. kron, katerega nameravajo uporabiti za popravilo starih vagonov in nakup 100 novih lokomotiv in okoli 10 tisoč železniških voz.

RAZNO.

g Povpraševanje po hrastovih dogah je v celi Evropi veliko, ker se bližamo trgatvi. Francija rabi veliko, enako tudi Italija in Nemčija. Tudi v naši državi bom rabili mnogo dog.

g O veliki suši poročajo iz Češkoslovaške in Nemčije Vsled suše so pogorela na Češkem velika žitna polja.

g Stanovanja so podražena s 1. avgustom t. l. po naredbi ministra za socialno

Gospodarski obzornik.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	30. julija		3. avg.		8. avg.	
	K	v	K	v	K	v
ameriški dolar	174	75	174	—	166	—
avstrijska krona	—	20	—	19	—	16
češkoslovaška krona	—	—	2	28	—	—
angleški funt	570	—	—	—	610	—
francoski frank	—	—	13	40	—	—
italijanska lira	7	32	7	45	—	—
bolgarski lev	—	—	—	—	—	—
carski rubel	—	—	—	21	—	22
grška dragma	—	—	—	—	—	—
nemška marka	2	16	2	16	2	14
rumunski lej	2	28	2	25	—	—
švicarski frank	—	—	—	—	—	—
poljska marka	—	—	—	—	—	—
mažarska krona	—	—	—	—	—	—

g Razvoj naše valute se vidi najbolje iz sledeče tabele:

Datum	Dunaj	Berlin	Praga	Rim	New-York
28. jul. 1920	40	182	151	410	74
13. avg. 1920	40	190	155	474	90
1. sept. 1920	44	200	182	530	107
15. sept. 1920	40	208	165	480	114
15. apr. 1921	23	223	190	710	139
17. maja 1921	22	208	194	673	133
17. jun. 1921	22.5	214	202	725	137
15. jul. 1921	21	210	215	714	151
21. jul. 1921	20	216	—	722	158
25. jul. 1921	19.5	216	214.5	732	162
28. jul. 1921	18.4	219	225	733	170

Tabelo čitaj na sledeči način: V prvi vrsti stoji desno od datuma 28. julija 1920 in pod napisom Dunaj število 40. To se pravi: Za 100 dunajskih kron si dal 28. julija 1920 40 naših kron, 28. julija 1921 le še 18.4 naših kron. Dunajska valuta je torej še slabša kot naša. Čisto drugače pa izgleda rubrika Newyork. Za en dolar si dal 28. julija 1921 samo 74 kron, 28. julija 1921 pa si moral dati 170 kron, torej skoraj 100 K več! Ravno isti proces opažamo pri lirah, markah in čeških kronah. Posledica tega je, da cene blaga, katero dobimo iz tujine, pri nas rastejo. Za čevlje, ki so veljali lani v Ameriki 5 dolarjev, si plačal pred enim letom 5 x 74 = 370 K, danes bi veljali 5 x 170 = 850 K, torej okroglo 500 K več! Če bi padla cena čevljev v Ameriki na 2 in pol dolarja, bi veljali čevlji pri nas še vedno 2.5 x 170 = 425 K, bili bi torej še vedno zaradi padca vrednosti našega denarja za 60 K dražji kakor pred enim letom. To je vzrok, da mi padanja blagovnih

cen, ki se vrši že po vsem svetu, prav nič ne čutimo.

g Nov drobiž. Finančno ministrstvo je prejelo 8 vagonov drobiža za 10 par in po 25 par. Novci po 10 par se oddajo takoj v promet, novci po 25 par pa se bodo nekaj časa zadržali. Zaenkrat pridejo v promet novci po 25 par, ki jih kujejo v Novem Sadu in v Zagrebu.

g Češkoslovaška menja srebro za zlato. Češkoslovaški bančni urad je te dni zamenjal na Nizozemskem 6 vagonov srebra za zlato in sicer tako, da je stala vsaka zlata krona 36 srebrnih.

CENE.

g Vinski trg v Banatu. Vinogradi v Banatu kažejo letos zelo dobro. Majhen del vinogradov je poškodovan po toči. Na razpolago je še mnogo neprodanega vina, posebno iz leta 1919. Cene so nespremenjene. Cena vinu iz l. 1920. 10 odstotnemu 11 K 50 v, 8 odstotnemu 8 K 50 v.

g Cene pšenici v Slavoniji. Nova pšenica 100 kg stane v Slavoniji 800 do 860 kron.

ZIVINA.

g Nekaj k cenam goveje živine. V Sloveniji so pričele cene goveji živini naglo padati. Goveje živine je dovolj na vsakem semnju, in sicer vsled pomanjkanja krme. N. pr. na zadnjem semnju v Teharjih pri Celju so prodajali vole po 13 do 16 K, težje krave po 8 do 12 K kg žive teže.

g Cene pšenici v Bački so 880 do 900 kron, v Banatu 850 do 870 K za 100 kg.

g Ljubljanski živinski semenj dne 3. avgusta je bil srednje dobro obiskan. Konj so prignali do 300, goveje živine okoli 230 glav. Suša, katera je uničila skoro vso otavo, je vplivala posebno na cene konj, katere so znatno padle. Cena srednje dobrih konj je padla od 10 do 7 tisoč. Tudi cene goveji živini so padle. Na zadnjem semnju pred 14 dnevi so prodajali vole po 20 in 21 kron kilogram, dne 3. avgusta je bilo le nekaj prvovrstnih pitancev prodanih za 20 ali 21 kron kilogram žive teže, medtem ko so slabše vole in junce prodajali po 14 do 19 kron kilogram žive teže. Cene kravam so padle že na 8 K za 1 kg. Kupčija je bila bolj srednja. Konje in govejo živino pod težo 400 kg so kupovali tudi nekateri italijanski trgovci. Sicer pa na ljubljanskih sejmihi dosežene cene živini niso splošno merodajne, ker je tukaj navadno cena živini pri kilogramu za 2 K višja kakor na sejmihi na deželi.

politiko liberalca dr. Kukovca. Stanovanja, so podražena za 3, 4 krat ali še večkrat predvojnne cene, trgovine pa za toliko, kolikor je kakemu gospodarju všeč. Tako n. pr. stane danes najemnina za prostor, za katerega se je plačalo pred vojno 3.000 K, 36 tisoč kron, za prostor, ki je stal pred vojno letno 8.000 K, reci in piši 120 tisoč kron. Z ozirom na to so se s prvim avgustom podražile vse potrebščine, ker mora trgovec od nekje dobiti denar, da plača visoko najemnino.

g Delavni čas za časa žetve in sicer od 29. julija do 15. septembra so zvišali na Češkoslovaškem in sicer za dve uri na dan.

g Pomanjkanje krme v Srbiji. Poroča se, da je v nekaterih srbskih okrožjih nastala velika suša, vsled česar se čuti veliko pomanjkanje krme za živino. Bolgarski list »Nezavistnost« piše, da je mnogo srbskih trgovcev prišlo v Bolgarijo, kjer kupujejo velike množine sena in druge krme za živino, ter plačujejo dobre cene.

g Tovarno za poljedelske stroje zgradi ministrstvo za agrarno reformo v Džakovu v Slavoniji. Tovarna bo osnovana na združni podlagi.

g Krompirjevo zborovanje prirede porenški kmetje 17. in 18. avgusta že tretjič. Vršila se bodo predavanja samo o gojenju krompirja. Tudi pri nas bi bila dobra taka zborovanja za posamezne stroke.

g Vinska kriza v Dalmaciji. V Dalmaciji, katera more letno izvesti okoli 400 tisoč hektov vina, vlada velika vinska kriza, ker ni skoro nobenega izvoza. Sedaj se je končno vlada vendar le zganila ter je znižala prevozne stroške na železnici, razne takse itd., da s tem vsaj malo pomaga kmetu.

g Obvezni polletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani se prične, dne 1. oktobra t. l. Za vstop v tečaj je vložiti na vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani do 10. septembra t. l. proročno ter ji priložiti: 1. Rojstni in krstni list. 2. Domovinski list. 3. Zadnje šolsko spričevalo. 4. Učno spričevalo. 5. Ubožni list. 6. Nравstveno spričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci dobivajo redno državne podpore ter imajo prosto stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa. — Vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani.

g Agrarna reforma. Veleposestva so se dosedaj delila samo še v Vojvodini in sicer od 772 tisoč juter, ki spadajo pod nož agrarne reforme, se je razdelilo 247 tisoč juter. v Hrvatski pa od 428 tisoč juter samo 200 tisoč juter. Drugod se še ni delilo.

g Rdeča pesa v solati. Rdeča pesa v solati se lahko ohrani na sledeči način: Pesa se opere in skuha. Paziti se mora, da se pesa pri čiščenju ne rani, ker izgubi na barvi in na okusu. Ko je kuhana, se olupi in tako zreže kakor za solato. Ko se ohladi, se zloži v kako količini primerno posodo (prstene lonce, večje steklene posode, škafl ali kadico), posoli (samo kolikor treba za okus) in priča kumna (kimlja), klinčkov, malo brina in lahko tudi nekoliko sladkorja. Nato se zalije z dobrim, če le mogoče vinskim cvetom, ki se prej skuha in ohladi. Če se hoče prav temno-rdeč sok, se par pesic nastrže v ocet in z octom kuha. Tako pripravljena rdeča pesa se drži dolgo časa in imamo pesno solato vedno gotovo pri rokah
Simič Davorin.

g Slive v Bosni kažejo dobro. Računa se, da bo letos 1200 do 1400 vagonov suhiv sliv. Jabolk, hrušk in orehov je v Bosni malo.

g Nad 2 milijona ljudi je na Angleškem brez dela.

g Za 9 milijonov dolarjev dobi Nemčija žita iz Amerike.

g Rudarsko ravnateljstvo za Slovenijo v Ljubljani je ustanovljeno.

g Povprečni letni vinski pridelek znaša v Sloveniji 450 tisoč hektolitrov, v celi državi pa 2 milijona, 861 tisoč, 940 hektolitrov.

g Žetev na Mažarskem obeta biti veliko boljše kot preteklo leto. Računajo, da bo letošnji pridelek pšenice znašal nad 1 milijon meterskih stotov več kot lansko leto.

g Jugoslovanski posojilničar in zadrugar. Vsled spodbude raznih zadrušnikov osobito zadružnih revizorjev sem se odločil, da izdam svojo, pred 15 leti izšlo in popolnoma razpečano knjigo »Slovenski posojilničar« v drugem oz. tretjem natisu, ker je bilo po njej, edini te vrste v Jugoslaviji, veliko povpraševanje. Pod novim naslovom »Jugoslovanski posojilničar in zadrugar« bode obsegala za slovenske posojilnice in druge jugoslovanske zadruge obilo poduka v slovenščini, nekoliko tudi v srbohrvaščini, Govorila bo o novih davkih (invalidnina, pristojbinski namestek in dr.), o novem kolkovanju, o novih obligatoričnih zadruhah in prinesla mnogo novih časuprimernih migljajev za združno poslovanje. Knjiga bo stala 50 K (broširana), oz. 60 K (vezana). Da mi bo mogoče določiti visokost naklade, vabim cenjene zadruge da se naroče na knjigo in pošljejo naročnino. — Ivan Lapajne, šolski ravnatelj v p. in predsed. Okrajne posojilnice v Krškem.

g Zopetna uvedba kapitalizma na Ruskem. Iz Helsingforta poročajo, da je sovjetska vlada izdala dekret, ki odpravlja vse omejitve glede zbiranja kapitala. Ruski državljani smejo imeti vsote denarja v poljubni množini, banke smejo sprejemati denar na tekoči račun in vloge so nedotakljive.

Naj bo konec!

Vojska nam je pustila premnogo žalostnih in v gospodarsko ter dušno življenje globoko segajočih posledic. Ena teh je tudi ples, ki se je pred vojsko že zelo umaknil izobraževalnim sestankom, poučnim igram, petju, čitanju itd. Po vojski pa je spet zakraljeval po naših mestih in vaseh.

Seveda ga mnogi zagovarjajo — a to so vedno tisti, ki so povsod še najmanj smisla pokazali za gospodarski in dušni povzdig ljudstva, ki jim zabava s plesom nese kakšne koristi ali ki v plesu, med plesom ali po plesu najlaže dobijo priliko, da strežejo svoji počutnosti, da se milo izrazimo. Ogorčeno zavračanje teh namer je v največ slučajih samo hinavščina.

Posebno gasilna društva so za mnoge mlade fante, ki drugače ne kažejo skoro nobenega veselja za kakršnokoli organizacijo ali še manj za izobrazbo, dobrodošla prilika, da prirejajo razne veselice s plesi

poznó v noč, ki ima posebno po plesu svojo moč.

Brez ozira na dušno škodo posameznikov moramo reči, da je tako divje plesanje in rajanje, kot se je razvilo sedaj po vojski, naravnost greh nad ljudstvom.

1. Od znotraj in zunaj pritiskajo na nas sovražniki, naša gospodarska bodočnost je naravnost obupna — kdo bo mogel še gospodariti ob vedno večjih davkih, ob vedno večjih državnih in privatnih dolgih, ob vednem padanju naše valute in našega ugleda na zunaj, ob vedno bolj naraščajoči revščini? Treba bo pridnih, dvakrat pridnih rok, treba bo predvsem dobre državne politike, ki je danes ni, da bomo zlezli iz prepada zopet na varno.

Ali pa ustvarja ples in rajanje pridne, dvakrat pridne roke, ali se ob plesu in pohotnosti dobiva izobrazba, ki je neobhodno potrebna za dobro državno politiko? Ali veste, zakaj imamo danes na krmilu naše države ljudi, ki tirajo državo s svojo obupno gospodarsko, zunanjo in notranjo politiko naravnost v prepad? Zato, ker so volivci, ki so postavili te ljudi na čelo države, neizobraženi ljudje, ki ne vedo, da je za državo treba nesebičnih, nepodkupljivih, požrtvovalnih krmarjev. Najdražja reč na svetu je neumnost, to danes bolj čutimo kot kdaj prej.

Skušnja pa nas uči: kjer je prva in zadnja zabava ples, tam ni veselja in ne smisla za prepotrebno splošno, politično, gospodarsko in srčno izobrazbo. Kjer se dosti pleše, tam je dosti neumnosti, zablisti in skrajne omejenosti.

Mladina pleše in raja, tista mladina, ki jo čaka težka naloga, da reši državo in z državo vred sebe in svoje družine? Ali bo ta mladina tega zmožna? Ali pa bo poslala na državno krmilo propalice, ki se ji bodo znale vriniti za voditelje, zato da nabašejo lastne žope?!

2. Naše matere čaka v bodočnosti dvakrat težka naloga. Treba bo mnogo varčnosti, pa tudi mnogo znanja, da bodo znale ob majhnih sredstvih zadovoljivo gospodinjiti, treba bo mnogo globoke vernosti, požrtvovalnosti in mnogo vzgojnega znanja, da bodo otroke, ki jih bodo v šoli pohujševali svobodomiselní učitelji, izven šole pa moralno in versko propali sokoli, tako vzgajale, da ne bodo kdaj staršem v sramoto, soobčinarjem pa v breme.

Ali se bodo take matere vzgajale na plesiščih?

Kjer se dosti pleše, tam je dosti slabih mater, in zato dosti slabih družin. Dosti slabih družin pa pomenja razpad in pogin. Zato je naravno, da dobre družine ne pustijo svojih deklet na plese, ki se prirejajo po raznih podeh, se vlečejo poznó v noč, in se končavajo po raznih samotnih kotih in — ni da bi govorili!

Zato naj bi se tudi po gasilnih društvih v tem oziru enkrat naredil red. Pa ne s tem, da vsi pametni ljudje odstopijo in prepustijo tako potrebno in koristno društvo raznim plesu in pijače žejnim mladim ljudem, temveč da odločno nastopijo v odboru in tiste mlade člane, ki nimajo smisla za vsestranski dvig ljudstva, na razumljiv in jasen način pouče, da nima človek samo do sebe dolžnosti, temveč do cele družbe in do vsega ljudstva.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franciškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

3%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1920 nad 60 milijonov kron vlog in nad K 1.100.000 rezervnih zakladov. Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke v tekočem računu.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

III. poglavje.

Profesor gre na lov.

Z vsega našega strašnega potovanja preko puščave, dokler nismo zapustili gozdov in dospeli do planjav, ki obdajajo mursko gorovje, je, menim, malo dogodkov, ki bi bilo treba z njimi mučiti bravca. Prvi je bil v Assnamu, kjer je kapitana Ormeja dohitelo neko pismo in več telegramov, ki nas je takoj o njih obvestil in mi jih pokazal. Sporočili so mu, da je skrivni deček, ki ga je njegov stric zapustil, nenadoma zbolel in umrl za neko otroško boleznijo; tako je bil on edini dedič velikega premoženja, ki je mislil, da je zanj izgubljeno; zakaj vdova je dobila le letni dohodek iz dela premakljivega premoženja. Voščil sem mu srečo in dejal, da se mi zdi, da ne bomo imeli tega veselja, da bi nas spremljal v Mur.

»Zakaj ne?« je vprašal. »Dejal sem, da grem in nameravam iti; saj sem v ta namen podpisal pogodbo.«

»Kajpada,« sem odgovoril, »toda okoliščine izpremenene razmere. Da tako rečem: drzno podjetje, ki je morda dovolj drzno za mladega moža iz poštenega rodu, duhovitega in podjetnega brez posebnih sredstev, in več kot dovolj dobro za moža, ki mu leži sreča pred nogami. Pomislite kaka sreča je to za moža vašega rodu, razuma, slovesa in zdaj vas zadene v mladih letih še veliko premoženje. Ej, ni je prav nobene reči, ki bi je ne mogli s temi sredstvi na Angleškem izvršiti. Vi greste lahko v parlament! in vladate deželo, če hočete, lahko postanete peer! Vi lahko vzamete katero koli, da le ni kraljeve krvi; kratko: z nenavadno majhnim vašim lastnim trudom vam je pripravljena sijajna življenjska pot. Nikar ne zavrzite bogastva, kakor je pred vami, da morebiti umrjete od žeje v puščavi ali vas ubijejo v boju z neznanimi rodovi.«

»O, ne vem,« je odgovoril. »Nikoli nisem navezaval srca na bogastvo, srebro ali kaj drugega. Ko sem ga izgubil, nisem zavpil, ko sem ga sedaj zopet našel, ne bom pel. Jaz grem vsega, kar sem si zaslužil, kakor sem jih zaslužil včeraj, ko so to poizkušali, se bo v Egiptu nekaj zgodilo, da se bodo faraoni¹ obračali v svojih gro-
¹ Katarakti so nekaki visoki kameniti pravozi v Nilu, preko katerih z mogočnim šumom pada voda v globino.
² Pikrit je silno močno razstrelivo.
³ Faraoni so se v starodavnih časih imenovali egiptovski kralji.

Prav tedaj je vstopil profesor; sledil ga je neki arabski tatinski trgovec, ki se je poizkušal z njim pogoditi za neki starinski predmet. Ko smo trgovca zapodili in Higgsu stanje razložili, je Higgs, ki naj ima že kakršne koli napake v malih rečeh, pa je nesebičen v velikih, dejal, da soglašata z menoj in da misli, da bi nas Orme v teh razmerah moral zapustiti in se domov vrniti.

»Prizanašajte svojim pljučem, stari dečko,« je odgovoril kapitan, »zaradi tega-le, če ne zaradi kaj drugega,« in potisnil je preko mize predenj neko pismo, ki sem ga videl kasneje. Da v kratkem povem: bilo je od mlade gospodične, ki je bil z njo dogovorjen, da jo vzame, in ki ga je po izgubi premoženja zapustila. Zdej se je zdelo, da je svoje mnenje zopet izpremenila, in dasi tega ni nič omenila, je imela novica o smrti tega nepotrebnega otroka s to njeno odločitvijo tudi nekaj opraviti.

»Ali ste na to odgovorili?« je Higgs vprašal. »Ne,« je odgovoril Orme, in jeziki se mu je razvezal. »Na to nisem odgovoril in ne nameravam odgovoriti, niti pismeno niti osebno. Jaz nameravam jutri zjutraj oditi proti Muru in potovati po tej poti tako daleč, kot mi hoče usoda dovoliti; zdaj grem pa gledat podobne, ki so pri kataraktu¹ vsekane v skale.

»Dobro, to je urejeno,« je dejal Higgs potem, ko je Orme odšel, »in jaz za svoj del sem tega vesel, mislim namreč, da nam bo pri teh Tungih kakor koli v korist. Če je šel torej on, bo šel — upam — tudi narednik, in kje naj bi bil brez Kvikla, bi rad vedel?«

Kesneje sem o stvari govoril z žalostnim Kvikom in mu ponovil svoje mnenje, ki ga je narednik poslušal s spoštovanjem, ki mi ga je vedno vljudno izkazoval.

»Oprostite, prosim, gospod,« je dejal, ko sem končal, »toda jaz menim, da imata oba prav in narobe. Vsaka reč ima dva konca, ali ne? Vi pravite, da bi kapitan ravnal brezobno, če bi se dal ubiti, ko ima zdaj toliko denarja, da lahko od njega živi, dasi vidite, da je življenje splošno zelo umazano, dočim je denar dragocen, redke in ga je težko dobiti. Niso kralji, kar mi častimo, ampak njih krone; niso milijonarji, ampak njih milijoni; toda milijonarji navsezadnje svojih milijonov ne vzamejo s seboj; zakaj Previdnost, ki sovraži potratnost kot narava, vé, da, če bi jih, bi skopneli; tako pa en mrtev človek drugemu kruha dá, kot pravijo, ali morebiti bi moral v takih slučajih reči: potič.

Splošno pa, gospod, priznavam, da imate prav, če trdite, da je zapravljava sreča grešna. Toda zdaj pride drugi konec. Jaz poznam to mlado gospodično, ki se je kapitan ž njo zaročil, ki bi se nikoli ne bil, če bi bil vpošteval moj opomin. Iz vseh malih ribjektivnih kač, ki sem kdaj vanje uprl svoje oči, je bila ta najbolj kačja, dasi lepa, priznavam. Salomon je dejal v svoji gorečnosti, da ni našel poštenega ženske, če bi bil pa srečal častito gospodično — eh, kaj nas njeno ime briga — bi bil o priložnosti isto dejal in še nadalje isto trdil. Nihče bi ne sprejel nazaj služabnika, ki je službo odpovedal, nato pa pravi, da mi je žal, zakaj če to naredi, bo žalost na drugi plati, preden bo vsega konec; in še veliko manj sme zopet sprejeti zaročenko, to bi bilo bolje utoniti — jaz sem to že enkrat izkusil, zato pa vem. To je rep pri tej stvari.

Toda,« je nadaljeval, »ta reč ima dve plavuti kot tista beštijeva jegulja, ki sem jo ujel v Nilu. Ena je ta, da je kapitan obljubil in se zavezal iti do konca s tem pohodom, in če človeka doleti, da umrje, je bolje, da umre častno kot pa, da prelomi dano besedo. Druga pa je ta, kakor sem vam povedal v Londonu, ko sem podpisal, da ne bo umrl minuto pred svojim časom in nič se mu ne bo zgodilo, razen kar mu je usojeno in zato prazne marnje o takih rečeh niso niti vinarja vredne, posebno ker je vzhod daleč pred zahodom.

Zdej pa, gospod, grem gledat za kamelami in temi na pol judovskimi, ki jim pravite Abati, jaz jim pa pravim smrdljivi prihuljenci, zakaj če vtaknejo svoje tatinske prste v te zaboje s pikritovo² soljo, misleč, da so slaščice, kakor sem jih zaslužil včeraj, ko so to poizkušali, se bo v Egiptu nekaj zgodilo, da se bodo faraoni³ obračali v svojih gro-

bovih in se bodo desetere egiptovske šibe⁴ zdelo nedolžna igrača.«

Ko je Kvik tako končal svoj govor, je šel, in ob določenem času smo odrinili proti Muru.

Drugi dogodek, ki se ga je morda vredno spomniti, se nam je pripetil, ko smo dopolnili dva meseca naše štirimesečne poti.

Ko smo že tedne utrjeni popotovali po puščavi — če se prav spominjam, je bilo ravno štirinajst dni, odkar je prešel v Ormejevo last pes Faraon, ki bom imel kmalu o njem dovolj povedati — smo dospeli v oazo,⁵ ki ji pravijo Zevi, kjer sem se ustavil na svoji poti proti Egiptu. V tej oazi, ki, dasi nima velikega obsega, ima studence izvrstne vode in loge datljajevih palm, smo bili ob tej priliki zelo prijazno sprejeti; posebno zato, ker se mi je zadržal, ko sem bil tukaj, posrečilo ozdraviti njenemu šejku⁶ neko hudo očesno bolezen in veliko teh ljudi z dobrim uspehom zdraviti za različni boleznimi. Zato sem se — dasi sem gorel iti naprej — vendar dogovoril z ostalimi, da bi bilo modro pridružit se zahtevi vodnika naše karavane — bil je spreten in darovit, pa po mojem mnenju nezanesljiv Abat z imenom Šadrah — in ostati približno teden dni pri Zevih in potivati in napasti naše velblode, ki so se ob pičlih puščavskih rastlinah skoro popolnoma posušili.

Tega Šadraha so njegovi tovariši — naj takoj dodam — zavoljo nekega tedaj meni neznanega vzroka imenovali Mačka; bil je zaznamovan s tremi brazgotinami preko obraza, ki so mu jih zadali — tako mi je povedal — levovi kremplji. Veliki sovražniki tega zevskega rodu so bili levi, ki so ob gotovem letnem času — ko jim je, mislim, pohajal živč — prihajali s pobožij vrste gričev, ki so na vzhod in zapad raztezajo preko puščave, pomorili veliko zevskih ovac, velblodov in druge živine, dovolj pogosto pa tudi kakega človeka tega rodu, ki so ga mogli ujeti. Ker ti ubogi Zevi niso imeli strelnega orožja in so bili na milost in nemilost prepuščeni levom, ki so postali primerno drzni. In resnično niso imeli drugega pripomočka kot zavarovati svojo živino po noči s kamenitim zidovjem in iskati zavetja v svojih kočah, ki so jih redko zapustili med solničnim zahodom in jutrom, razen da so naložili na ognje, ki so jih kurili zato, da preženo roparske zverine, ki bi se morda plazile skozi naselbino.

Dasi je bil levji letni čas v polnem teku, vendar prvih pet dni našega bivanja pri Zevih nismo videli nobene teh velikih mačk, dasi smo jih slišali v temi rjoveti v daljavi. Šesto noč pa so nas zbudili tožeči glasovi, ki so prihajali od vasi nekako štiri milje daleč; in ko smo šli zjutraj vanj, gledat, kaj je, nas je srečala žalostna procesija, ki se je bližala od njenega obzidja. Na čelu je hodil siloviti stari poglavar; sledilo mu je število javkajočih žensk, ki so v svoji razburjenosti ali v znak svoje žalosti opustile običajno odelo in širje moške, ki so na pletenih vratih nosili nekaj groznega. Tukaj smo zvedeli, kaj se je zgodilo. Zdi se, da so dva ali trije lačni levi vdrli skozi streho, iz palmovih vej spleteno v kočjo ene izmed šejkovih žen, katere ostanki so bili razpoloženi po vratih. Za nameček, da so jo ubili, so odnesli še njegovega sina. Sedaj je prihajal prosit nas, bele moše, ki imajo puške, da bi ga masčevali nad levi, ki bi sicer, ker so enkrat okusili človeško meso, uničili še veliko več njegovih ljudi.

Ker niti Higgs ni razumel posebnega zevskega narečja, je po tolnaču, ki je znal arabski, v razburjenih besedah in brez zveze dopovedoval, da zverine leže ne daleč od tod med peščenimi griči, okrog malega izvirka vode raste veliko ločje. Ali bi mi ne hoteli iti in jih pobiti in si zaslužiti blagoslov Zevov?

Jaz na to nisem nič dejal iz preprostega razloga, ker nisem želel, da bi se kdo dal voditi za temi levi, saj smo imeli tako velike reči za vratom, dasi sem sam vedno ljubil lovsko zabavo. Je pač čas za lov, pa tudi čas lov opustiti, zakaj zdelo se mi je, neoziraje se na živč, da bo ta naša pot malo pozna. Seveda pa je, kot sem pričakoval, Olliver Orme dobesedno planil po tej misli. Prav tako

¹ Ker egiptovski faraon (kralj) ni hotel izpustiti Izraelcev iz egiptovske sužnosti, je Bog poslal nad Egipt desetere strašnih kazni (šib).

² Oaza ali zelenica je rodovitven otok v puščavi, ki ima dovolj vode, drevja, zelenja.

³ Šejki so poglavarji, knezi arabskih rodov.

⁴ Karavana je popotna družba, ki hodi skozi puščavo.

Higgs, ki se je že davno ukvarjal s puško in si začel predočevati strel. Glasno je vzkliknil, da mu nobena stvar ne more dati večjega veselja, zlasti ker je bil prepričan, da so ti levi v resnici strahopetne in domišljave zverine.

Od tega trenutka sem slutil v svojem srcu nesrečo. Vendar pa sem dejal, da tudi pojdem deloma zato, ker že precej časa nisem ustrelil leva, pa sem imel poravnati račun s temi mrcinami, ki so me, naj na to opominim, skoro umorile v murskem gorovju, deloma pa zato, ker sem poznal puščavo, pa tudi levski rod veliko bolje, kot profesor ali Orme in sem mislil, da bi mogel biti v korist.

In poiskali smo svoje puške in patrone, ki smo jim po premisleku pridelali dve veliki steklenici z vodo in požili krepak zajutrek. Ko smo se pripravljali za odhod, je prišel k meni Šadrah, voditelj abatskih velblodskih poganjačev, tisti človek z brazgotinastim obrazom in me prašal, kam gremo. Povedal sem mu, na kar mi je dejal:

»Kaj imate vi, gospodje, do teh divjakov in njih težav? Če jih nekaj pogine, nič ne dč, toda kot bi morali vedeti, o doktor, če hočete loviti leve, jih je polno v deželi, kamor popotujete, saj veste, da je lev malik Fungov in ga zato nikoli ne ubijajo. Toda puščava okrog Zevov je nevarna in lahko vas zadene nesreča.«

»Potem pa z nami pojdi,« se je vtknil pro-

esor, ki med njim in Šadrahom ni bilo kaj ljubezni, »zakaj, če boš ti zraven, bomo seveda čisto varni.«

»Na'a,« je odvrnil, »jaz in moji ljudje počivamo; samo noreci grede loviti ničvredno zverino, ko bi morali počivati. Ali nimamo pušave in njenih nevarnosti že tako dovolj? Če bi vedeli o levih toliko kot jaz, bi jih v miru pustili.«

»Puščave imamo seveda popolnoma dosti, toda strela prav malo,« je opomnil kapitan, ki je arabski dobro govoril. »Ležite na svojih posteljah, mi gremo pobijati te zveri, ki neprestano vznemirjajo to ubogo ljudstvo, ki je tako ljubeznivo z nami ravnalo.«

Za razvedrilo.

Pri bolniku. Prijatelj: »Kako se počutiš odkar ne smeš več piti?« — Bolnik: »Vse bi še bilo — le to šunim, da sem odveč na svetu.«

Nasprotno. Tat, ki je pred enim mesecem prašiča ukradl: »Pravijo, da tuje blago ne stori dobro — in vendar sem se za deset kil zredil!«

A: Ali imaš bolhe v srajci?

B: Moje so kar brez srajce. Ali so tvoje oblačene?

A: Ali si že videl osla z ušesi?

B: Ne. Jaz gledam z očmi.

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljša in najcenejša.

Novo dospeli CERKVENI ZVONOVI

pravi iz bron, desetletno jamstvo. Na zalogi okoli 60 komadov razne veličine pri tvrdki:

METALUM d. d., ZAGREB
Ilica br. 134. Telef. 1-98.
Zahtevajte cenike!

POZOR! Kdor hoče trpežne čevlje

naj se obrne na tvrdko, katera jih ima po najnovjših najnižjih cenah. — Marija Poznič, Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 11.

Hlude, trame in gozdne parcele

kupuje Lesna družba Hirijska, Ljubljana, Kralja Petra trg šte. 8, pred sodnijo.

Krasno posestvo

naprodaj na Dolenjskem na prometnem kraju tik ob cesti z vsem inventarjem, 50 oralov polja, gozda in travnikov. Vse gospodarsko poslopje v dobrem stanju in vse polje obdelano. Cena K 500.000. Več se izve pri Zupančiču na Dobravi št. 4, p. Dobrnice.

Tkalke in sukalke (veberce in spuljarce) se sprejmejo v tovarni pleteni in tkanin Josip Kunc & Komp., Ljubljana, Poljanski nasip šte. 40. (Cukrarna). 2635

ŽELOD

nove žetve kupuje na vagonih oz. išče zveze za dobavo že sedaj. Rudolf Knobloch, Klagenfurt. —

Kuverte s firmo, račune itd.

izvršuje natančno po naročilu Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Modna in manufakturna trgovina

„PRI IVANKI“

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29

priporoča cenj. odjemalcem razno blago kakor: cefirje in oxforde za srajce že od 18 K naprej, raznovrstno blačevino, žamet, sukno in volneno za moške in ženske, kotenino belo in pisano, kambrike, najfinejši klot v vseh barvah, kotenino za rjuhe in močno rujavo kotenino, cvilih za postelje, odeje, moško in žensko perilo domačega izdelka vedno v zalogi. — Cene zelo nizke, postrežba dobra.

Prvovrstne PFAFF šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle itd. za vsakovrstne šivalne stroje priporoča Igu. Vok, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Zelišča

Podleskovo ali presičkovo seme, lipovo, bezgovo in arnika cvetje, norično ali beladona perje, čemerika in sladke koreninice, tršlikovo lubje i. t. d. kupi vsako množino in po najvišji ceni — Ed. Pišler Vrhnika, Slovenija.

Pozor, mlinarji!

Pristna volnena mlinska sila 24 in 32 cm sila roka po znatno nižani ceni, kakor svilena sila svetovnoznane tudi prvovrstna svicarske znamke „Albert Wydler“, priporoča trgovina

Avugst Čadež, Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 35, nasproti „Stare Tišlerjeve gostilne“. Zahtevajte cenike!

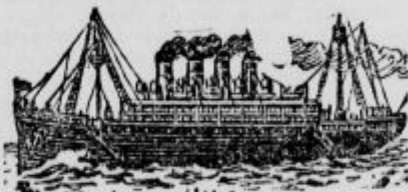

Kupujemo suhe gobe

priporočamo pa vse vrste semen za poletje in jesen! — Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica šte. 12.

Pohišstvo

za vse sloje dovršeno, trpežno tapetniška dela in ceno, kakor tudi vse vrste pripo- BRATA SEVER Ljubljana, Gosposvet-ročata ska cesta 15 (Solizej).

Angleška parobrodna družba CUNARD LINE.

Odprava potnikov I, II. in III. razreda preko TRSTA-REKE in CHERBOURGA v NEW YORK.

Sprejema naročila za prostore na parnikih za Grčijo, Anglijo in Ameriko ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

CUNARD LINE, LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 26.

IZJAVA.

Podpisani Bernik Miha, posestnik v Zg. Besnici, preključujem in obžalujem kar sem žaljivega govoril o Janezu Kozjek, posestnika sinu v Zg. Besnici, ter izjavljam, da so bile moje obdolžitve neresnične in brez vsakega poviada. Zahvaljujem se mu, da mi je žaljeone na mojo prošnjo odpustil. Bernik Miha.

Resna ženitna ponudba!

Priden krojač 47 let star vdovec brez otrok v bližini Leobna, se želi tem potom seznaniti s priprosto osebo, primerne starosti brez premoženja. Nasl. pove uprava Domoljuba pod 2772.

Hlapec

star 16-20 let, vaje kmečkega dela, tudi konj, se sprejme takoj v župnišče. Plača po dogovoru. Kje, pove uprava „Domoljuba“ pod št. 2750.

Za grad Križ pri Kamniku se išče prva

kuhinjska dekla

Ravnateljstvo graščine Križ.

Brinjevec

zajamčeno pristen, v sodčkih in steklenicah, nudi na debelo Parna veležganjarna Robert Diehl, Celje.

Gonilni jermeni

za tovarne, mline, žage in poljedelske stroje v vsaki širini v zalogi pri — IVAN KRAVOS — Maribor Aleksandrova cesta 13.

Vajenca za kleparsko obrt sprejme
 Rlozlj
 Korče, kleparski mojster, Cerknica pri Rakeku.

**Miši - podgane
 stenice - ščurki**

In vsa golazen mora poginiti ako porablja moja najbolje preizkuš, in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim in hišnim mišim 12 K, za podgane 16 K, za ščurke, posebne močne vrste 20 K, posebno močna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev 10 in 20 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za mi pri živini 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjadi (unič. rastl.) 10 in 20 K, prašek proti mravljam 10 in 20 K. Preprodajalcem popust.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
 M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

IV. JAX IN SIN

Dunajska cesta št. 15, LJUBLJANA

Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. — Ustanovljena l. 1867. — Došlo je ravnokar večje število strojev za vsako obrt.

Vezenje poučuje brezplačno.
 Pisalni stroji „ADLER“.
 Ceniki zastoj in franko.
 Kolesa iz prvih tovarn:
 Dürkopp, Styria, Waffensrad.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

LJUBLJANA

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute
 : po najugodnejših dnevni cenah. :

ima poseben barzni oddelk. Prevzema vse bančne poste.

Telefon štev. 3.

IZ HAVRE v AMERIKO samo 6 dni.

Edino najkrajše črte preko HAVRE CHER-
 BOURGH in ANTWERPEN v NEWYORK.

Vozne listke in zadevna pojasnila iz-
 daja edino konc. potovalna pisarna

IVAN KRAKER v Ljubljani

Kolodvorska ul. 41 blizu glavnega kolodvora.

MASTIN v krmo, angleški krmilni prašek za živino, po pošti 5 zamotkov po 1/4 kg za 50 kron. Glasom ukaza deželne vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekar-narji, trgovci, kramarji, kmetijske in konsumne zadruge. — Dalje od teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek zajutrek za odrasle. Z njegovo uporabo se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na tisoče zahvalnih pism. Po pošti 5 zamotkov po 1/4 kg 100 kron.

GARJE kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih Naftol-mazilo, ki je brez duha in ne maže perila. — 1 lonček za eno osebo po pošti 15 kron pri

TRNKOCI, lekarna, Ljubljana, Slovenija SMS.

Cosulich-Line

(prej Austro-Amerikana)

Trst - Amerika

prevažna potnike v New-York redno 3 krat v Južno Ameriko po 1 krat mesečno. Pojas-nila in prodaja vozni listov.

Simon Kmetec

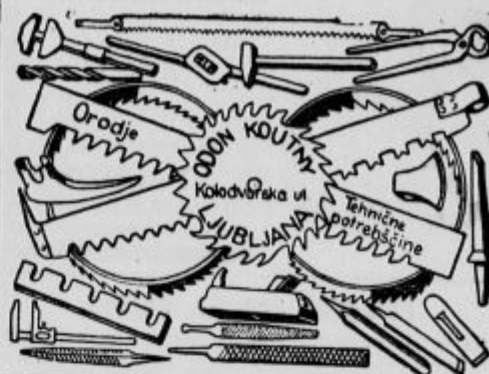
glavni zastopnik za Slovenijo. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

**Prvovrstna
 ES-KA KOLESA**

Najfinejše predvoj-
 no kvalitetno blago.

J. GOREC, Ljubljana

Gospodarska cesta 14.

Škode in nadloge

se obvarujete le ako pokončavate miši navadne in poljske podgane s „Poginom“ škatlja po . . K 6.— stenice z „Rapidom“ steklenica po K 12.— ščurke z „Morinom“ škatlja po . . . K 6.— Vsa sredstva preizkušeno najsigurneje učinku-jejo!

I. C. KOTAR,

drogerija, Ljubljana Wolfova ulica 3.
 Trgovci popusti! Trgovci popusti!

Družba „IMPEX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

**klavno živino
 in prašiče**
 po najvišji ceni.

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari do-movini in vsled nepotrebne preiskovanja pri nas ter po poštah, Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zau-panje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar. Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega po-zlovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke,

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
 82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

Poroč. prstani
Double verižice
Stenske ure
Budilke
Ženske ure
Uhani
Najstročajša trgovina ur, zlatnine in
srebrnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1.
Zahtevajte ponudbe!

Fotograf gre na deželo.

Na deželo pride fotograf na zahtevo in ne računa nobenih potnih stroškov, ako se javi vsaj pet družin v enem kraju, ter izvršuje najlepše slike v najkrajšem času. Pišite dopisnico z natančnim naslovom na **Hugon Hibšer**, fotograf, Ljubljana Valvazorjev trg šte. 7. nasproti križanske cerkve.

Tovarna
JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Šteuburgova ul. 4.
PODRUŽNICE: **MARIBOR** Gosposka ul. 38.
NOVO MESTO Glavni trg.
KOČEVJE stev. 39.

Barva vsakovrstno blago.
Kemično čisti obleke.
Svetlolika ovratnike, za-
pestnice in srajce.

Anton Kunstek Ljubljana, Kopitarjeva ul. 4,
priporoča svojo veliko zalogo
usnja in čevlj. potrebščin
na drobno in debelo.

Agitirajte
za
Domoljuba

**ZADRUŽNA GOSPODARSKA
BANKA D. D. v Ljubljani**

posluje začasno v prostorih Za-
družne zveze, Dunajska c. 38|I.

Podružnice:
SOMBOR, MARIBOR, DJAKOVO, SPLIT.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombar-
dira vrednosne papirje, kupuje in prodaja tuje valute
in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na
vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne
transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.
Izplačuje svojim klientom vsak znesek
brez odpovedi v gotovini.

Zahtevajte cenik
zastonj in poš-
nine prosto!

Zahtevajte cenik
zastonj in poš-
nine prosto!

H. Suttner, Ljubljana št. 1

Mestni trg št. 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.